

Federaal aankoopbeleid 2021-2023

Oktober 2021

INHOUDSOPGAVE

Executive summary	4
1. Realisaties hybride samenwerkingsmodel	4
1.1 Overzicht gemeenschappelijke overeenkomsten	4
1.2 Performantie-indicatoren	5
2. Evaluatie federaal aankoopbeleid	12
2.1 Toelichting	12
2.2 Evaluatie van de actiepunten	12
3. Federaal aankoopbeleid 2021 – 2023	28
3.1 Visie aankoopbeleid	28
3.2 Evolutie van het hybride samenwerkingsmodel	28
3.3. Efficiënt, duurzaam en innovatief aankopen met een focus op KMO's en inclusiviteit	31
3.3.1. KMO-participatie	31
3.3.2. Duurzaam aankopen	37
40	
3.3.3. Innovatief aanbesteden	40
3.3.4. Ombudspersoon voor federale overheidsopdrachten	41
3.3.4. Inclusief aankopen	41
3.4 Nieuw platform e-procurement	42
3.5. Procurementbekwaamheid	43
3.5.1. Procurementbekwaamheid	43
3.5.1. Raamovereenkomsten "in de praktijk"	44
4. Bijlagen	46
4.1. Overzicht gemeenschappelijke overeenkomsten	46
4.2. Performantie-indicatoren	52
4.2.1. Performantie-indicatoren – hybride samenwerkingsmodel	52
4.2.2. Performantie-indicator – aankoopefficiëntie	56

4.2.3. Performantie-indicator – KMO-participatie

58

4.2.4. Performantie-indicator – Duurzaamheid

58

Executive summary

Voorliggende nota federaal aankoopbeleid 2021-2023 volgt uit art.8 van het koninklijk besluit van 22 december 2017 inzake de federaal gecentraliseerde overheidsopdrachten en is van toepassing op de klassieke sectoren (leveringen en diensten). Met andere woorden, overheidsopdrachten in het kader van de Wet van 13 augustus 2011 Defensie en Veiligheidsgebied, speciale sectoren en overheidsopdrachten voor werken zijn uitgesloten. Op basis van het aantal gegunde gemeenschappelijke overeenkomsten en de gegunde waarde van deze, vallende onder het toepassingsgebied van het koninklijk besluit van 22 december 2017, heeft het Rekenhof berekend dat de federale *spend* voor de periode 2018-2020 462.337.437,27€ excl. btw bedraagt.

In tegenstelling tot voorgaande nota federaal aankoopbeleid 2019-2020, betreft de voorliggende nota een meerjarige nota federaal aankoopbeleid. Op deze manier kan ingezet worden op middellange en lange termijn actiepunten.

De nota federaal aankoopbeleid 2021-2023 vertaalt de ambitie en doelstellingen, uit de beleidsnota dd. 4 november 2020 van de minister van Ambtenarenzaken, in actiepunten. De doelstellingen situeren zich op het vlak van:

- verhoogde efficiëntie;
- vereenvoudiging;
- professionalisering;
- digitalisering;
- KMO-participatie aan federale overheidsopdrachten;
- duurzaamheid, circulaire en sociale economie;
- non-discriminatie.

Sinds het in werking treden van het koninklijk besluit van 22 december 2017 heeft het dienstencentrum *Procurement* samen met de leden van het SFA vastgesteld dat er verbeterpunten zijn aan het hybride samenwerkingsmodel, opdat dit efficiënter kan functioneren en zo kan bijdragen aan de doelstellingen geformuleerd in het koninklijk besluit van 22 december 2017, met name:

- het efficiënter maken van de huidige federale gemeenschappelijke aankoopvormen van overheidsopdrachten voor diensten en leveringen;
- het implementeren van een efficiënt samenwerkingsmodel tussen de bestaande overheidsdiensten op basis van een consensusmodel;
- de participatiegraad voor kleine en middelgrote ondernemingen (KMO) in de overheidsopdrachten vergroten;
- het bevorderen van duurzaamheid van overheidsopdrachten voor diensten en leveringen.

1. Realisaties hybride samenwerkingsmodel

1.1 Overzicht gemeenschappelijke overeenkomsten

Vanaf het in werking treden van het koninklijk besluit van 22 december 2017 tot op heden (tot en met augustus 2021), werden er 221 voorstellen tot gemeenschappelijke overeenkomst (GO) ingediend bij het dienstencentrum *Procurement* en voorgelegd aan het strategisch federaal aankoopoverleg (SFA).

Niet alle voorstellen tot gemeenschappelijke overeenkomst werden weerhouden. Van de 221 voorstellen tot gemeenschappelijke overeenkomst werd voor 94 van deze beslist dat er geen gemeenschappelijke behoefte aanwezig was. Het SFA beslist in deze gevallen om de voorstellen goed te keuren als 'NO GO', met als gevolg dat de indiener van het voorstel een eigen overheidsopdracht mag uitschrijven om aan de eigen behoeften te voldoen.

Wanneer tijdens het SFA blijkt dat er een gemeenschappelijke behoefte bestaat, dan kan het SFA beslissen om het voorstel goed te keuren als gemeenschappelijke overeenkomst (GO) of een beperkte (*limited*) gemeenschappelijke overeenkomst (LGO).

Er wordt beslist tot een gemeenschappelijke overeenkomst (GO) van zodra er meer dan 3 federale overheidsdiensten (incl. *leading* organisatie) tijdens het SFA hebben aangegeven te willen deelnemen aan deze overeenkomst. Vanaf het in werking treden van het koninklijk besluit van 22 december 2017 tot op heden werden 99 voorstellen tot gemeenschappelijke overeenkomst goedgekeurd als gemeenschappelijke overeenkomst (GO).

In sommige gevallen kan het zijn dat er maar door enkele federale overheidsdiensten een gelijkaardige behoefte wordt vastgesteld. Het SFA kan dan beslissen om een voorstel tot gemeenschappelijke overeenkomst goed te keuren als beperkte (*limited*) gemeenschappelijke overeenkomst (LGO). Dit is een uitzonderingsprocedure aangezien het een verkorte procedure (opgesteld door het SFA) mag volgen. Een LGO kan enkel in het geval dat er naast de *leading* organisatie nog twee andere federale overheidsdienst een gelijkaardige behoefte hebben. Het gaat dus om een overeenkomst met maximaal drie deelnemers. Vanaf het in werking treden van het koninklijk besluit van 22 december 2017 tot op heden werden 27 voorstellen tot gemeenschappelijke overeenkomst goedgekeurd als beperkte (*limited*) gemeenschappelijke overeenkomst (LGO).

Op het einde van augustus 2021 was er 1 voorstel tot gemeenschappelijke overeenkomst waarvoor er door het SFA nog geen definitieve beslissing werd genomen, aangezien hiervoor eerst overleg diende plaats te vinden tussen bepaalde federale overheidsdiensten.

1.2 Performantie-indicatoren

Krachtens art.19 van het koninklijk besluit van 22 december 2017 bepaalt het SFA jaarlijks indicatoren en streefcijfers die toelaten te meten in welke mate de doelstellingen daarvan bereikt zijn. De resultaten in detail werden als bijlage (4.2. performantie-indicatoren) toegevoegd aan deze nota.

Er kunnen vier categorieën performantie-indicatoren gedefinieerd worden:

- performantie-indicatoren omtrent het hybride samenwerkingsmodel;
- performantie-indicatoren omtrent aankoopefficiëntie;
- performantie-indicatoren omtrent KMO-participatie;
- performantie-indicatoren omtrent duurzaamheid.

Hieronder worden de belangrijkste vaststellingen weergegeven.

Performantie-indicatoren omtrent het hybride samenwerkingsmodel

In 1.1. overzicht gemeenschappelijke overeenkomsten werd reeds aangehaald dat tot op heden 222 voorstellen tot gemeenschappelijke overeenkomsten werden ingediend.

De performantie-indicator 'aantal voorstellen tot gemeenschappelijke overeenkomst' geeft het aantal ingediende voorstellen tot gemeenschappelijke overeenkomst weer per federale overheidsdienst. Er kan vastgesteld worden dat over de periode 2017-2020, de meeste voorstellen tot gemeenschappelijke overeenkomst ingediend werden door volgende 4 federale overheidsdiensten:

- FOD Financiën (2017: 7 voorstellen, 2018: 34 voorstellen, 2019: 36 voorstellen en 2020: 29 voorstellen);
- FOD Beleid en Ondersteuning (2017: 4 voorstellen, 2018: 7 voorstellen, 2019: 7 voorstellen en 2020: 10 voorstellen);
- Ministerie van Landsverdediging (2017: 2 voorstellen, 2018: 5 voorstellen, 2019: 8 voorstellen en 2020: 3 voorstellen);
- FOD Binnenlandse Zaken (2017: 2 voorstellen, 2018: 8 voorstellen, 2019: 3 voorstellen en 2020: 2 voorstellen).

In dezelfde periode dienden FOD Mobiliteit, FOD Sociale Zekerheid en FOD Volksgezondheid geen enkel voorstel tot gemeenschappelijke overeenkomst in.

Zoals reeds in punt 1.1. werd aangehaald, worden niet alle voorstellen tot gemeenschappelijke overeenkomst goedgekeurd door het SFA als gemeenschappelijke overeenkomst. Een voorstel wordt een 'NO GO' wanneer er geen gemeenschappelijke behoefte wordt geïdentificeerd tussen verschillende federale overheidsdiensten. De performantie-indicator '% beslissing NO GO' geeft een belangrijke nuancering weer betreffende voorgaande performantie-indicator (aantal voorstellen tot gemeenschappelijke overeenkomst). Deze performantie-indicator geeft weer hoeveel procent van de voorstellen, vermeld in voorgaande KPI, door het SFA werden goedgekeurd als 'NO GO' omdat er geen gemeenschappelijke behoefte gedetecteerd werd.

- Percentage van de door FOD Financiën ingediende voorstellen dat werd goedgekeurd als NO GO: 2017: 14,29%, 2018: 61,76%, 2019: 63,89% en 2020: 31,03%.
- Percentage van de door FOD Beleid en Ondersteuning ingediende voorstellen dat werd goedgekeurd als NO GO: 2017: 0%, 2018: 0%, 2019: 0% en 2020: 10%.
- Percentage van de door het Ministerie van Landsverdediging ingediende voorstellen dat werd goedgekeurd als NO GO: 2017: 0%, 2018: 100%, 2019: 12,50% en 2020: 0%.
- Percentage van de door FOD Binnenlandse Zaken ingediende voorstellen dat werd goedgekeurd als NO GO: 2017: 0%, 2018: 62,50%, 2019: 66,67% en 2020: 0%.

Het is belangrijk om de performantie-indicator 'aantal voorstellen tot gemeenschappelijke overeenkomst' en de performantie-indicator '% beslissing NO GO' tegenover elkaar af te zetten.

Van zodra een voorstel tot gemeenschappelijke overeenkomst door het SFA wordt goedgekeurd als gemeenschappelijke overeenkomst (GO), zal het SFA overgaan tot het aanduiden van een *leading* organisatie. Deze federale overheidsdienst (actieve deelnemer) treedt op als aanbestedende overheid.

De performantie-indicator 'aantal keer een federale overheidsdienst optreedt als leading organisatie' geeft het aantal keer weer dat het SFA een bepaalde federale overheidsdienst heeft aangeduid als *leading* organisatie. Volgende 5 federale overheidsdiensten treden het vaakst op als *leading* organisatie:

- FOD Financiën (2017: 6 keer *leading* organisatie, 2018: 13 keer *leading* organisatie, 2019: 13 keer *leading* organisatie en 2020: 15 keer *leading* organisatie);

- FOD Beleid en Ondersteuning (2017: 4 keer *leading* organisatie, 2018: 7 keer *leading* organisatie, 2019: 7 keer *leading* organisatie en 2020: 10 keer *leading* organisatie);
- Ministerie van Landsverdediging (2017: 2 keer *leading* organisatie, 2018: 0 keer *leading* organisatie, 2019: 7 keer *leading* organisatie en 2020: 4 keer *leading* organisatie);
- FOD Binnenlandse Zaken (2017: 2 keer *leading* organisatie, 2018: 3 keer *leading* organisatie, 2019: 1 keer *leading* organisatie en 2020: 2 keer *leading* organisatie);
- FOD Economie (2017: 0 keer *leading* organisatie, 2018: 2 keer *leading* organisatie, 2019: 2 keer *leading* organisatie en 2020: 3 keer *leading* organisatie)

Volgende federale overheidsdiensten traden in de volledige periode 2017-2020 geen enkele keer op als *leading* organisatie: FOD Mobiliteit, FOD Sociale Zekerheid, FOD Volksgezondheid, POD Maatschappelijke Integratie en Belpo.

Deze performantie-indicator kan dan weer afgezet worden tegen de performantie-indicator 'totaal gegunde waarde van de gemeenschappelijke overeenkomsten'.

- De totaal gegunde waarde van de gemeenschappelijke overeenkomsten, voor de periode 2017-2020, waarbij FOD Financiën optreedt als *leading* organisatie bedroeg 10.766.289,21 euro.
- De totaal gegunde waarde van de gemeenschappelijke overeenkomsten, voor de periode 2017-2020, waarbij FOD Beleid en Ondersteuning optreedt als *leading* organisatie bedroeg 157.076.00,00 euro.
- De totaal gegunde waarde van de gemeenschappelijke overeenkomsten, voor de periode 2017-2020, waarbij het Ministerie van Landsverdediging optreedt als *leading* organisatie bedroeg 133.323.542,85,00 euro.
- De totaal gegunde waarde van de gemeenschappelijke overeenkomsten, voor de periode 2017-2020, waarbij het FOD Binnenlandse Zaken optreedt als *leading* organisatie bedroeg 77.718.806,69 euro.
- De totaal gegunde waarde van de gemeenschappelijke overeenkomsten, voor de periode 2017-2020, waarbij het FOD Economie optreedt als *leading* organisatie is onbekend, aangezien er vanuit deze organisatie hieromtrent geen input werd aangeleverd.

Wat we hieruit kunnen concluderen is dat FOD Financiën volgens voorgaande performantie-indicator het vaakst optrad als *leading* organisatie in de periode 2017-2020, maar dat dit gezien de performantie-indicator 'totaal gegunde waarde van de gemeenschappelijke overeenkomsten' meer gemeenschappelijke overeenkomsten van beperktere waarde betrof. FOD Beleid en Ondersteuning, het Ministerie van Landsverdediging en FOD Binnenlandse Zaken traden in dezelfde periode minder vaak op als *leading* organisatie, maar de totaal gegunde waarde van deze gemeenschappelijke overeenkomsten lagen beduidend hoger.

Van zodra de opdrachtdocumenten zijn opgesteld, zal er overgegaan worden tot de fase van definitieve deelname. In deze fase dienen alle actieve deelnemers en passieve deelnemers die een intentieverklaring hebben ingediend een document 'definitieve deelname' in te vullen en te laten ondertekenen door de bevoegde personen. Met dit document gaan de deelnemers een engagement aan wat hun deelname aan het contract betreft, maar ook de raming. Elke federale overheidsdienst krijgt twee maanden de tijd om een ingevuld en ondertekend document 'definitieve deelname' over te maken aan het dienstencentrum *Procurement*. De performantie-indicator '% definitieve deelname ontvangen per federale overheidsdienst',

geeft het percentage weer van tijdig ontvangen documenten 'definitieve deelname' per federale overheidsdienst over de periode 2018-2020.

Gemiddeld genomen werden in 2018 92,86%, in 2019 92,57% en in 2020 90,48% van de documenten 'definitieve deelname' tijdig ingediend bij het dienstencentrum *Procurement*. FOD Justitie en POD Maatschappelijke Integratie zijn de enige twee federale overheidsdiensten die over de periode 2018-2020 geen enkele keer 100% hebben kunnen laten optekenen wat het tijdig indienen van het document 'definitieve deelname' betreft. Het tijdig indienen van het document 'definitieve deelname' heeft een grote impact op de doorlooptijd van een gemeenschappelijke overeenkomst. Een laattijdige definitieve deelname kan ervoor zorgen dat een *leading* organisatie moet wachten om zijn procedure verder te zetten of dat een federale overheidsdienst uiteindelijk een eigen overheidsopdracht gaat moeten uitschrijven omdat het niet meer opgenomen kan worden als deelnemer aan de gemeenschappelijke overeenkomst omdat de procedure reeds te ver gevorderd is.

Een actieve deelnemer kan naast het beslissen om deel te nemen aan een gemeenschappelijke overeenkomst, ook beslissen om niet deel te nemen en een 'explain' in te dienen. Er zijn vijf redenen waarom een actieve deelnemer niet wenst deel te nemen aan een gemeenschappelijke overeenkomst.

- Ea: het voorwerp beantwoordt niet aan een behoefte binnen de organisatie en de behoefte is niet opgenomen in de meerjarenplanning.
 - Percentage van het aantal explains type 'Ea' ten opzichte van het totaal aantal ingediende explains:
 - 2018: 71,88%, 2019: 67,33% en 2020: 76,00%
- Eb: het betreft een uitzonderingscategorie van het koninklijk besluit van 22 december 2017 (vertrouwelijk, strategisch, geheim).
 - Percentage van het aantal explains type 'Eb' ten opzichte van het totaal aantal ingediende explains:
 - 2018: 0%, 2019: 0% en 2020: 1,33%
- Ec: einddatum van een bestaand contract is gelijk of later dan de einddatum van de nieuwe gemeenschappelijke overeenkomst.
 - Percentage van het aantal explains type 'Ec' ten opzichte van het totaal aantal ingediende explains:
 - 2018: 1,56%, 2019: 1,33% en 2020: 0%
- Ed: na evaluatie van het document 'definitieve deelname' blijkt dat de technische specificaties niet tegemoet komen aan de behoeften.
 - Percentage van het aantal explains type 'Ed' ten opzichte van het totaal aantal ingediende explains:
 - 2018: 3,13%, 2019: 6,67% en 2020: 6,67%
- Ee: andere reden.
 - Percentage van het aantal explains type 'Ea' ten opzichte van het totaal aantal ingediende explains:
 - 2018: 23,44%, 2019: 24,67% en 2020: 16,00%

Wanneer een actieve deelnemer ervoor opteert om niet deel te nemen aan een gemeenschappelijke overeenkomst, zal dit in het merendeel van de gevallen zijn omdat het voorwerp niet beantwoordt aan een behoefte binnen de organisatie of dat de behoefte niet is voorzien in de meerjarenplanning.

Om als federale overheidsdienst op de hoogte te zijn van alle beslissingen omtrent nieuwe als lopende gemeenschappelijke overeenkomsten,... is het belangrijk dat de aangestelde strategisch coördinator aanwezig is tijdens de maandelijkse SFA-vergaderingen. Het dienstencentrum *Procurement* houdt een aanwezigheidslijst bij en gebruikt deze informatie als input voor de performantie-indicator ‘% aanwezigheid van strategische coördinatoren’. Het is de bedoeling dat een federale overheidsdienst in alle vergaderingen vertegenwoordigd is door ofwel de strategische coördinator ofwel door diens officiële vervanger. Het gemiddelde aanwezigheidspercentage over de periode 2017-2020 is als volgt:

- in 2017 bedroeg het aanwezigheidspercentage 80,00%;
- in 2018 bedroeg het aanwezigheidspercentage 81,33%;
- in 2019 bedroeg het aanwezigheidspercentage 78,00%;
- in 2020 bedroeg het aanwezigheidspercentage 81,90%.

Er zijn echter duidelijke individuele verschillen tussen de federale overheidsdiensten wat de aanwezigheid op SFA-vergaderingen betreft. Zo zijn er federale overheidsdiensten die over de periode 2017-2020 op elke SFA-vergadering vertegenwoordigd waren (100% aanwezigheid), dit zijn FOD Financiën en FOD Binnenlandse Zaken. Aan de andere kant zijn er federale overheidsdiensten die het moeilijk hebben om een vertegenwoordiger af te vaardigen naar de SFA-vergaderingen, o.a. FOD Buitenlandse Zaken (2017: 40,00% aanwezigheid, 2018: 30,00% aanwezigheid, 2019: 10,00% aanwezigheid en 2020: 0,00% aanwezigheid).

Performantie-indicator – aankoopefficiëntie

Naast de performantie-indicatoren omtrent het hybride samenwerkingsmodel meet het dienstencentrum *Procurement* ook de aankoopefficiëntie. De aankoopefficiëntie wordt gemeten aan de hand van drie performantie-indicatoren.

De eerste twee performantie-indicatoren hebben betrekking op het gemiddeld aantal offertes dat wordt ingediend voor een gepubliceerde overheidsopdracht. Er wordt een onderscheid gemaakt voor overheidsopdrachten gepubliceerd in het Bulletin der Aanbestedingen (BdA) en deze gepubliceerd op Free Market. Voor beide performantie-indicatoren is het doel om een gemiddeld 3-5 ingediende offertes te hebben per overheidsopdracht zodat er voldoende concurrentie kan spelen.

- Gemiddeld aantal ingediende offertes voor overheidsopdrachten gepubliceerd in BdA:
 - 2017: 4,61 offertes
 - 2018: 3,27 offertes
 - 2019: 3,00 offertes
 - 2020: 4,54 offertes
- Gemiddeld aantal ingediende offertes voor overheidsopdrachten gepubliceerd op Free Market:
 - 2017: 2,06 offertes
 - 2018: 2,25 offertes
 - 2019: 2,24 offertes
 - 2020: 2,13 offertes

Voor overheidsopdrachten gepubliceerd in BdA wordt het vooropgestelde doel van gemiddeld 3-5 offertes per overheidsopdracht behaald, waar dit voor overheidsopdrachten gepubliceerd op Free Market (publicatie van overheidsopdrachten met een beperktere waarde) niet altijd het geval is.

Naast het gemiddeld aantal ingediende offertes kan aankoopefficiëntie ook gemeten worden aan de hand van de doorlooptijd van een overheidsopdracht. Waar de voorgaande performantie-indicatoren van toepassing waren op alle overheidsopdrachten binnen de federale overheid, is de performantie-indicator omtrent de doorlooptijd enkel van toepassing op de gemeenschappelijke overeenkomsten.

In punt 4.2.2. in bijlage kunnen de doorlooptijden teruggevonden worden voor de verschillende fases van het aankoopproces van een gemeenschappelijke overeenkomst. De twee belangrijkste doorlooptijden zijn:

- Het verschil tussen de effectieve gunningsdatum en de beoogde gunningsdatum
 - Deze doorlooptijd geeft weer hoe goed een *leading* organisatie de planning heeft ingeschat en zich heeft kunnen houden aan de initieel voorziene planning.
 - Er kan vastgesteld worden dat de effectieve gunningsdatum van een gemeenschappelijke overeenkomst later ligt dan de initieel beoogde gunningsdatum. De *leading* organisatie heeft zich omwille van bepaalde redenen niet kunnen houden aan de initiële planning wat mogelijk een gevolg heeft op de continuïteit van de dienstverlening indien er om deze reden een onderbreking zou komen tussen twee contracten.
- Het verschil tussen de datum van SFA-beslissing en de effectieve gunningsdatum.
 - Deze doorlooptijd geeft weer hoelang de volledige doorlooptijd bedraagt voor een gemeenschappelijke overeenkomst van het moment dat een voorstel door het SFA wordt goedgekeurd totdat de overheidsopdracht effectief wordt gegund.
 - Gemiddeld genomen bedraagt de doorlooptijd voor een gemeenschappelijke overeenkomst 12-24 maanden.

Bij de doorlooptijden vermeld in punt 4.2.2. dienen enkele belangrijke **kanttekeningen** gemaakt te worden, opdat de juiste interpretatie gegeven kan worden aan deze cijfers:

- Het is belangrijk te melden dat de berekening van de doorlooptijden is gebeurd ten opzichte van de datum van de SFA-beslissing. Dit wil bijvoorbeeld zeggen dat een voorstel dat door het SFA werd goedgekeurd als gemeenschappelijke overeenkomst in 2017, maar pas werd gegund in 2019 mee verrekend zal worden in de cijfers van 2017. Dit wil zeggen dat bij de jaarlijkse evaluatie van deze doorlooptijden de cijfers voor elk jaar zullen wijzigen aangezien er nieuwe opdrachten gegund zullen zijn.
 - Tot op heden zijn 76% van de door het SFA goedgekeurde gemeenschappelijke overeenkomsten uit 2017 gegund, voor 2018 bedraagt dit 35%, voor 2019 22% en voor 2020 is dit 6%.
- De cijfers zijn berekend op basis van de plannen voor zowel de gemeenschappelijke overeenkomsten (GO), als de beperkte (*limited*) gemeenschappelijke overeenkomsten (LGO). Een LGO bestaat uit minder deelnemers en is een uitzonderingsprocedure die een minder uitgebreide *process flow* moet volgen. Het gevolg is dat dit resulteert in een kortere doorlooptijd voor een LGO.
- Een gemeenschappelijke overeenkomst (GO) is in de meeste gevallen een complexe overheidsopdracht omwille van het aantal deelnemers, maar ook doordat er een consensus moet gevonden worden wat de scope van de opdracht betreft. Verschillende behoeften moeten worden samengebracht en gestandaardiseerd. Dit vergt overleg en tijd.

Performantie-indicator – KMO-participatie

Één van de doelstelling van het koninklijk besluit van 22 december 2017 is het verhogen van de KMO-participatiegraad aan overheidsopdrachten. Het dienstencentrum *Procurement* werkt samen met de FOD Economie voor het berekenen van de performantie-indicator ‘% aantal KMO inschrijvers’. Deze performantie-indicator berekent het percentage aantal inschrijvers, die voldoen aan de Europese definitie van een KMO, in verhouding tot het totaal aantal inschrijvers voor overheidsopdrachten.

Er wordt een onderscheid gemaakt tussen de verschillende publicatieniveaus:

- KMO-participatiegraad voor overheidsopdrachten gepubliceerd op het niveau Free Market
 - 2017: 82,13%;
 - 2018: 77,44%;
 - 2019: 75,33%;
 - 2020: berekening wordt nog uitgevoerd door FOD Economie.
- KMO-participatiegraad voor overheidsopdrachten gepubliceerd op het niveau Bulletin der Aanbestedingen (BdA):
 - 2017: 82,75%;
 - 2018: 84,77%;
 - 2019: 81,50%;
 - 2020: berekening wordt nog uitgevoerd door FOD Economie.
- KMO-participatiegraad voor overheidsopdrachten gepubliceerd op het niveau TED (Europese publicatie):
 - 2017: 66,38%;
 - 2018: 66,25%;
 - 2019: 65,90%;
 - 2020: berekening wordt nog uitgevoerd door FOD Economie.

Vanaf het Europese publicatieniveau (TED) daalt de KMO-participatiegraad aangezien de omvang van de gepubliceerde overheidsopdrachten op dit niveau groter wordt en niet alle KMO's langer in staat zijn om een offerte in te dienen die voldoet aan de vereisten gevraagd bij deze overheidsopdrachten.

Belangrijke kanttekening bij bovenstaande percentages is dat deze percentages het aantal inschrijvers voor overheidsopdrachten (indienen van offertes), die voldoen aan de definitie van een KMO weergeven. Percentages betreffende de gunning van overheidsopdrachten aan KMO's zijn op dit moment niet beschikbaar voor monitoring.

Daarnaast dient opgemerkt te worden dat er beroep gedaan wordt op de Europese definitie om te bepalen of een onderneming een KMO betreft, zoals meegedeeld in de aanbeveling 2003/361/EG. De Europese definitie van een KMO luidt als volgt, tot de categorie kleine, middelgrote en micro-ondernemingen behoren ondernemingen waar minder dan 250 personen werkzaam zijn en waarvan de jaaromzet 50 miljoen euro of het jaarlijkse balanstotaal 43 miljoen euro niet overschrijdt.

Performantie-indicator – duurzaamheid

Het koninklijk besluit van 22 december 2017 stelt naast KMO-participatie, ook het bevorderen van duurzaamheid in overheidsopdrachten voorop. Om duurzaamheid te kunnen meten baseert het dienstencentrum *Procurement* zich op de data gegenereerd door het platform *e-Procurement*. Op het platform *e-Procurement* kunnen aanbestedende overheden aangeven of er in de gepubliceerde overheidsopdracht rekening werd gehouden met duurzaamheid, meer specifiek: milieu aspect, sociaal

aspect, ethisch aspect en innovatie. Het is belangrijk op te merken dat het invullen van dit gedeelte in het publicatieformulier voor een overheidsopdracht op het platform *e-Procurement* een facultatief karakter heeft. Duurzaamheid wordt gemeten aan de hand van onderstaande vier performantie-indicatoren voor de periode 2018-2020.

- Milieu aspect
 - % overheidsopdrachten dat rekening heeft gehouden met het aspect milieu
 - 2018: 8,04%, 2019: 5,30% en 2020: 1,93%
 - % overheidsopdrachten dat geen rekening heeft gehouden met het aspect milieu
 - 2018: 8,69%, 2019: 12,76% en 2020: 11,59%
- Sociaal aspect
 - % overheidsopdrachten dat rekening heeft gehouden met het sociale aspect
 - 2018: 5,88%, 2019: 1,69% en 2020: 1,44%
 - % overheidsopdrachten dat geen rekening heeft gehouden met het sociale aspect
 - 2018: 8,67%, 2019: 16,14% en 2020: 11,59%
- Ethisch aspect
 - % overheidsopdrachten dat rekening heeft gehouden met het ethisch aspect
 - 2018: 4,64%, 2019: 2,92% en 2020: 1,55%
 - % overheidsopdrachten dat geen rekening heeft gehouden met het ethisch aspect
 - 2018: 9,41%, 2019: 12,91% en 2020: 11,55%
- Innovatie
 - % overheidsopdrachten dat rekening heeft gehouden met innovatie
 - 2018: 0,72%, 2019: 0,61% en 2020: 0,72%
 - % overheidsopdrachten dat geen rekening heeft gehouden met innovatie
 - 2018: 10,65%, 2019: 14,76% en 2020: 11,51%

Er kan vastgesteld worden dat wanneer het gedeelte omtrent duurzaamheid wordt ingevuld in het publicatieformulier, dat aanbestedende overheden slechts in zeer beperkte mate rekening houden met duurzaamheid in overheidsopdrachten. Belangrijke kanttekening bij bovenstaande cijfers is dat in meer dan 80% van de gevallen geen informatie wordt gegeven door de aanbestedende overheden. Het feit dat het gedeelte rond duurzaamheid een facultatief karakter heeft, zal zeker bijdragen aan dit percentage.

Alle percentages kunnen in de bijlage onder punt 4.2.4. in detail geraadpleegd worden.

2. Evaluatie federaal aankoopbeleid

2.1 Toelichting

De nota federaal aankoopbeleid volgt uit art. 8 van het koninklijk besluit van 22 december 2017 inzake de federaal gecentraliseerde overheidsopdrachten. Voorgaande nota federaal aankoopbeleid 2019-2020 werd, gezien de omstandigheden (regering in lopende zaken), niet vernieuwd maar geactualiseerd totdat de nieuwe regering aantrad en het beleid had uitgestippeld. De laatste actualisatie van de nota federaal aankoopbeleid 2019-2020 dateert van 26 juni 2020.

De nieuwe actiepunten van de regering worden toegelicht in punt 3 van deze nota federaal aankoopbeleid 2021-2023.

2.2 Evaluatie van de actiepunten

Alvorens over te gaan tot het formuleren van nieuwe actiepunten, dient er eerst een evaluatie te gebeuren van de actiepunten uit de nota federaal aankoopbeleid 2019-2020.

De actiepunten uit de nota federaal aankoopbeleid 2019-2020 werden ondergebracht in volgende thema's:

- smart aankoopbeleid;
- het genereren van bijkomende aankoopwinsten door, o.a. adequaat facilitair management;
- het voeren van een leverancierscoherent aankoopbeleid;
- procurementbekwaamheid.

De actiepunten binnen bovenvermelde thema's worden hieronder één voor één besproken.

Smart aankoopbeleid

Het consolideren van traject 1 – gemeenschappelijk aankopen

Het dienstencentrum *Procurement* zal tegen december 2019 de verbeterpunten van het gemeenschappelijk aankoopmodel oplijsten teneinde het proces daarvan zo 'lean' als mogelijk te houden, prioriteert deze op basis van het belang van hun impact op het model en de conformiteit aan de overheidsopdrachtenregelgeving en stelt deze maatregelen voor aan het SFA

Het dienstencentrum *Procurement* heeft de verbeterpunten voor het gemeenschappelijk aankoopmodel opgelijst, op basis van een SWOT-analyse. Tegelijkertijd heeft het SFA een denktank opgericht, die zich buigt over de verbetering van het hybride samenwerkingsmodel, de geïmplementeerde processen en de thema's inzake aankoopbeleid die van nader bij bekeken moeten worden.

Het opstellen en uitvaardigen van instructies voor de actieve deelnemers, volgend op de aanbevelingen van het Rekenhof van 6 september 2018, zullen daarin worden voorzien. De uitvoering daarvan doorloopt de periode 2019-2020.

Het dienstencentrum *Procurement* heeft een huishoudelijk reglement, templates en werkprocessen uitgewerkt. Daarnaast werkte het dienstencentrum *Procurement* aan de ontwikkeling van een gebruiksaanwijzing voor de performantie-indicatoren, een functionele beschrijving van de rol van de strategische coördinatoren en de herziening van het huishoudelijk reglement van het SFA. Tot op heden werd het huishoudelijk reglement van het SFA reeds gedeeltelijk herschreven waar mogelijk, gezien de toekomstige wijzigingen door de evolutie van het hybride samenwerkingsmodel. Een werkgroep betreffende de performantie-indicatoren met SFA-leden en leden van het Dienstencentrum Procurement werd opgericht. De werkgroep heeft op de indicatoren, de desbetreffende berekeningsmethoden en de mogelijke nieuwe indicatoren gewerkt. De conclusies werden aan het SFA in oktober 2020 overgemaakt.

Elke actieve deelnemer bezorgt tegen januari 2020 aan het dienstencentrum *Procurement* een plan van aanpak betreffende de optimalisering van zijn eigen organisationele en operationele paraatheid, en dit zowel in het kader van het consolideren van traject 1, als in het kader van de aanbevelingen van het Rekenhof van 6 september 2018 betreffende overheidsopdrachten.

Het dienstencentrum *Procurement* heeft een cartografie gemaakt van de aankoopdiensten van de actieve deelnemers aan het hybride samenwerkingsmodel, met de stand van zaken van elke organisatie. De strategische coördinatoren zullen worden gevraagd om hun opmerkingen en verbeterpunten te bezorgen. In de actualisatie van de actiepunten in 2020 blijkt dat de bovenvermelde actieve deelnemers hun structuren en werkprocessen ten opzichte van het hybride samenwerkingsmodel hebben aangepast. De behoefteplanning en de capaciteit van de aankoopdiensten om aankoopdossiers op te maken zijn twee aandachtspunten in het model.

Het dienstencentrum *Procurement* zal de 'explain'-documenten van de deelnemers gericht en meer stelselmatige analyseren en, ingeval van onvoldoende onderbouw, de bevindingen daarvan sneller meedelen aan de SFA-vertegenwoordiger. Het dienstencentrum zal in 2019 en 2020 de toezichthoudende instanties en de hoogste administratieve verantwoordelijken blijven informeren over het bestaan van gemeenschappelijke overeenkomsten mede door bilaterale gesprekken en interne communicatiemiddelen.

De 'explain'-documenten werden door het dienstencentrum *Procurement* geanalyseerd. Uit deze analyse is gebleken dat er nood is aan standaardisatie inzake aankopen en dat de documenten soms niet expliciet genoeg zijn wat de onderbouwing aangaande de beslissing 'explain' (type "andere") betreft.

Elke actieve deelnemer ondersteunt adequaat het dienstencentrum *Procurement* zodat het tijdig over de gegevens beschikt voor de opmaak van de performantie-indicatoren.

Dit actiepunt is een doorlopend actiepunt en heeft bijgevolg geen einddatum. Het dienstencentrum *Procurement* vraagt op regelmatige basis de gegevens op bij de actieve deelnemers om de performantie-indicatoren te kunnen berekenen. Het dienstencentrum *Procurement* heeft gemerkt dat de gegevensverzameling zowel voor het dienstencentrum als voor de actieve deelnemers zeer intensief is qua tijd, aangezien sommige gegevens niet onmiddellijk beschikbaar zijn. Vanuit FEDCOM zouden bepaalde gegevens aangeleverd kunnen worden maar er is geen uniformering wat de invulling van de vrije velden betreft. Als boekhoudkundige databank geeft FEDCOM weinig informatie over de contracten (vastgelegde uitgaven en vereffeningen *versus* contract management).

De opmaak en de timing van de meerjarenplanning dient ten laatste tegen eind 2020 te worden afgestemd met de budgetopmaak. Het dienstencentrum *Procurement* onderzoekt de aanpak daarvoor in overleg met de federale overheidsdiensten die daarin verder gevorderd zijn.

Het dienstencentrum *Procurement* werkt aan een betere afstemming tussen de meerjarenplanning en de begrotingscyclus en het vervolledigen van de gegevens ervan, om ze beter te kunnen exploiteren. Het dienstencentrum *Procurement* zal een *roadmap* in de werkprocessen van het SFA introduceren.

De bepaling van het meest optimale aankoopscenario wordt bepaald door het TOFA en gevalideerd door de IF van de leading organisatie.

Met in gebruik nemen van het document 'definitieve deelname' (vervangt het oude document 'comply & explain'), werd eveneens voorzien dat de leading organisatie het gekozen aankoopscenario moet meedelen. Het document 'definitieve deelname' wordt zowel door de IF van de deelnemende organisatie gezien als de IF van de leading organisatie.

Daarnaast besliste het SFA dat het dienstencentrum *Procurement* vertegenwoordigd moet zijn op de eerste vergadering van het TOFA, dit om de voorzitter te begeleiden, maar ook om de vertegenwoordigers te informeren over hun respectievelijke rollen en bijhorende verantwoordelijkheden, alsook de aankoopscenario's.

De relatie tussen het SFA en de multidisciplinaire strategische teams wordt vanaf 2019 stelselmatig uitgebouwd. De, daaruit vloeiende, categorieplannen zullen het beheer en de federale aankopen binnen een bepaalde categorie sturen tijdens 2020-2022. Deze categorieplannen zullen worden voorgesteld aan de hoogste administratief verantwoordelijken.

Sinds 2019 werden verschillende strategische teams opgestart, o.a. voor postdiensten, schoonmaak van gebouwen, technisch onderhoud van gebouwen, dienstreizen,... Deze strategische teams analyseren de relevante wettelijke basis(sen) en praktijken binnen het aankoopsegment. Zij rapporteren aan het SFA met het oog op het definiëren van strategische krijtlijnen voor de hoogste administratieve verantwoordelijken. Het dienstencentrum *Procurement* wil dit punt ook in een breder perspectief bekijken aan de hand van marktanalyses (relevante aankoopsegment detecteren, tendensen in de markt,...).

Alle betrokken actoren van het gemeenschappelijk aankoopmodel hanteren een deontologische code tijdens de uitvoering van gemeenschappelijke overeenkomsten. Een dergelijke clausule zal worden opgesteld door het dienstencentrum *Procurement* en overgemaakt aan de leden van het SFA, die het op hun beurt implementeren in de eigen organisatie.

Het dienstencentrum *Procurement* ontving van verschillende strategische coördinatoren voorbeelden van deontologische codes. De nood voor de ontwikkeling van een algemene deontologische code is niet hoog, aangezien verschillende federale organisaties reeds een eigen deontologische code ontwikkeld hebben voor de eigen aankopers. Niettemin zal het dienstencentrum *Procurement* de documenten analyseren en bekijken welke mogelijkheden er zijn om een algemene deontologische code te ontwikkelen, en vervolgens deze voor te leggen aan het SFA.

De leading organisatie die een contract heeft afgesloten communiceert hierover naar alle afnemers van de gemeenschappelijke overeenkomst aan de hand van, onder andere, een infosessie, om zo de specifieke voorwaarden van het contract toe te lichten. De leading organisatie zorgt er ook voor dat alle informatie ter beschikking wordt gesteld op het beCEPS platform en e-Catalogue.

Het dienstencentrum *Procurement* werkt aan de optimalisering van de *workflow* in e-Catalogue met de opmaak van een authentieke lijst van actieve en passieve deelnemers aan het hybride samenwerkingsmodel en het uittekenen van een standaard *workflow*. Het dienstencentrum *Procurement* en zijn klanten analyseren de technische mogelijkheden om bepaalde functionaliteiten van beCEPS in het nieuwe platform e-Procurement 2022 over te nemen.

Er zal bijkomend een opleiding 'traject 1 in de praktijk' voorzien worden met o.a. volgende items: template-gebruik, animatie en beheer TOFA's, gemeenschappelijke overeenkomst van A tot Z.

Het dienstencentrum *Procurement* ontwikkelde een opleiding 'gemeenschappelijk aankopen in de praktijk', die wordt aangeboden via het opleidingsinstituut van FOD BOSA (OFO). In 2019 werden de eerste sessies gegeven, zowel in het Frans als Nederlands. Het is voorzien om de opleiding 2 maal per jaar aan te bieden. Het dienstencentrum *Procurement* houdt rekening met de feedback die het ontvangt van de deelnemers en past de opleiding aan waar mogelijk. Gezien de gezondheidssituatie in 2020 en 2021 werd beslist dat de opleiding tijdelijk digitaal aangeboden zal worden, waarbij er gewerkt wordt met een deel zelfstudie en een online klassikale sessie met oefeningen en Q&A. Van zodra de gezondheidssituatie het toelaat zal het dienstencentrum *Procurement* de opleidingen opnieuw fysiek (klassikaal) aanbieden.

Het afbouwen van de blootstelling aan risicovolle contracten

Het dienstencentrum *Procurement* maakte eind 2018 aan de SFA-leden een checklist over met een opsomming van potentiële risico's die zich kunnen voordoen tijdens de fases van het procurementproces, alsook welke acties daartegen kunnen ondernomen worden, met bijzondere aandacht voor de selectievoorwaarden, de functionele technische specificaties en de contractvoorwaarden. De federale overheidsdiensten zullen vanaf 2019 deze checklist hanteren als leidraad.

Zoals hierboven vermeld, heeft het dienstencentrum *Procurement* eind 2018 een checklist met potentiële risico's overgemaakt aan de SFA-leden. Daarnaast heeft het deze potentiële risico's mee geïntegreerd in de 'leidraad TOFA' met als doel de TOFA-voorzitter, als de TOFA-leden bewust te maken van de potentiële risico's en hen aan te zetten tot het nemen van maatregelen om de risico's in te perken. De voornaamste risico's bij gemeenschappelijke overeenkomsten hebben betrekking op de techniek van raamovereenkomsten en de gevolgen uit de rechtspraak "Vallecamonica" van 19 december 2018 en het arrest van 17 juni 2021 van het HvJ-EU (voorafgaandelijk identificeren van de deelnemers, ramingen, maximale waarde van een contract en de monitoring van bestellingen op een contract).

Vanaf 2020 zullen relevante performantie-indicatoren worden toegevoegd in de beleidsrapportering.

Het dienstencentrum *Procurement* staat in voor de monitoring van de performantie-indicatoren. De performantie-indicatoren worden op regelmatige basis geactualiseerd, zodat telkens de meest recentste en accuraatste cijfers beschikbaar zijn voor rapportering.

De aandacht van de hoogste administratieve verantwoordelijken zal duidelijker worden getrokken op de aanwezigheid van een 'risico' bij een, aan hen voorgelegd voorstel van, overheidsopdracht. Elk voorstel dient een summiere, doch pertinente, beschrijving daarvan te bevatten. Deze 'aandachtsclausule' zal worden opgesteld door het dienstencentrum *Procurement* en ter beschikking gesteld van de SFA-leden.

Een dergelijke 'aandachtsclausule' waarin de hoogste administratieve verantwoordelijken op de hoogte gebracht worden van eventuele risico's, dient nog opgesteld te worden door het dienstencentrum *Procurement*.

Voor overheidsopdrachten waarbij de kandidaat wordt uitgenodigd om een offerte in te dienen, zal vanaf 2019 door de leading organisatie systematisch een controle uitgevoerd worden van de 'reden van niet-deelname' indien er geen of één offerte werd ingediend en zal ze deze informatie overmaken aan het marktkenniscentrum van het dienstencentrum *Procurement*.

Het dienstencentrum *Procurement* is bezig met het opmaken een template, die als basis gebruikt kan worden om kandidaten te bevragen met betrekking tot de 'reden van niet-deelname'. Deze informatie zal vervolgens geanalyseerd worden door het dienstencentrum *Procurement* en gebruikt worden voor daaropvolgende gemeenschappelijke overeenkomsten.

Een template werd opgemaakt door het dienstencentrum *Procurement*, maar is nog niet gecommuniceerd aan de federale overheidsdiensten zodat deze in gebruik genomen kan worden.

Tot op heden worden gegevens omtrent uitvoeringsrisico's niet systematisch bijgehouden in FEDCOM waardoor er geen exhaustieve rapportering mogelijk is. Er zullen bijkomende instructies worden uitgeschreven en gecommuniceerd naar alle federale overheidsdiensten (gebruikers FEDCOM) met de uitdrukkelijk vraag om deze toe te passen van zodra beschikbaar.

Het dienstencentrum *Procurement* heeft gesprekken opgestart met het FEDCOM-team, om na te gaan wat de meest efficiënte coderingswijze is: uniformiteit van de codering en opstellen van een handleiding met instructies. De controleurs van de vastleggingen zullen betrokken worden bij het opstellen van de handleiding met instructies.

Van zodra de bijkomende voorziene aanwervingen werden doorgevoerd, zal binnen het dienstencentrum *Procurement* een centraal meldpunt worden opgericht ter analyse en opvolging van risico's, ongeacht hun aard.

Tot op heden werden er nog geen bijkomende aanwervingen doorgevoerd en bijgevolg werd er nog geen centraal meldpunt opgericht binnen het marktkenniscentrum.

Het gebruik van bonus-/malusformules bij de levering van goederen en diensten en het indienen, door leveranciers, van kostenbesparende voorstellen

Het dienstencentrum *Procurement*, waaronder de juridische cel hiervan, zal de juridische en methodologische basis van het gebruik van bonus-/malusformules nagaan, bepalen en, desgevallend, voorstellen formuleren van clausules ter opname in opdrachtdocumenten.

De juridische cel van het dienstencentrum *Procurement* moet nagaan wat de wettelijke haalbaarheid is van een bepaling type bonus/malus en zo nodig aan de opstelling ervan beginnen.

Dergelijke clausules zullen voorafgaandelijk ter validatie worden voorgelegd aan het SFA en de Inspectie van Financiën.

Zodra de voornoemde clausules zijn opgesteld, worden ze ter consolidatie en eventuele verbetering voorgelegd met het oog op de goedkeuring ervan. Vervolgens legt het dienstencentrum *Procurement* de clausules voor aan de Inspectie van Financiën.

Na validering zullen dergelijke clausules worden opgenomen in opdrachtdocumenten van relevante aankoopdossiers en dit vanaf 2021. Performantie-indicatoren zullen worden voorzien.

Dit uitvoering van dit actiepoint is afhankelijk van de vooruitgang van voorgaande actiepointen.

Het genereren van bijkomende aankoopwinsten door, o.a. adequaat facilitair management

Vanaf januari 2020 zal door elke federale overheidsinstelling een overzicht worden gegeven welke goede aankooppraktijken er bestaan binnen hun eigen federale overheidsinstelling.

Goede aankooppraktijken kunnen op twee manieren bekeken worden 'organisationeel' en 'per onderwerp/aankoopdomein'. De goede praktijken 'per onderwerp/aankoopdomein' zijn een continu proces. Bij de start van een gemeenschappelijke overeenkomst kan door o.a. het voeren van een marktconsultatie, belangrijke informatie verzameld worden.

In november 2019 gaf de FOD Economie een informatievergadering over het aankoopmodel van de organisatie. FOD Economie nodigde alle deelnemers aan het hybride samenwerkingsmodel uit voor deze informatievergadering om hun goede praktijken met betrekking tot de organisatie te delen.

Tegen januari 2020 zal door de federale overheidsinstellingen, deels gebaseerd op de werkzaamheden bij de opmaak van het meerjarenplan 2019-2022, nagegaan worden of er sprake is van het dubbel gebruik of overtolligheid van bepaalde overeenkomsten en, indien het geval, hoe deze zullen worden afgebouwd.

Tot op heden wordt er nog niet geanalyseerd op dubbel gebruik of overtolligheid van bepaalde overeenkomsten. Momenteel ligt de focus op de verhoging van de kwaliteit van de meerjarenplanningen en daaruit gemeenschappelijke behoeften identificeren, alvorens over te gaan tot een analyse van het dubbel gebruik of overtolligheid.

Het dienstencentrum *Procurement* zal de bepaling van winsten (kwalitatief en kwantitatief) beschrijven die met bovenstaande initiatieven gerealiseerd worden en dit voor de periode 2019-2022.

Aangezien, zoals bovenstaand aangehaald, er nog geen analyse uitgevoerd wordt van het dubbel gebruik of overtolligheid van bepaalde overeenkomsten, zijn er bijgevolg nog geen winsten te berekenen (zowel kwalitatief als kwantitatief).

Het SFA zal, in samenwerking met het dienstencentrum *Procurement*, gedurende 2019-2020 beleids- en beheersnota's uitwerken voor de kostenbeheersing van bepaalde aankoopcategorieën zoals dienstreizen, vervoer van binnenlandse dienstzendingen, catering, schoonmaak, beheer van het wagenpark,.... Deze zullen worden voorgelegd aan de hoogste administratieve verantwoordelijken (College van Voorzitters).

Er werden in 2019 een aantal strategische teams opgericht (postdiensten, schoonmaak van gebouwen, technisch onderhoud van gebouwen, dienstreizen,...). Het doel van een dergelijk strategisch team is om een aankoopbeleid / visie te ontwikkelen omtrent een afgebakend aankoopdomein. Dit kan vervolgens als leidraad gebruikt worden voor toekomstige gemeenschappelijke overeenkomsten in het desbetreffende aankoopdomein.

Het voeren van een leverancierscoherent aankoopbeleid

Duurzame aankopen

Gezien de omzendbrief van 14 mei 2016 van kracht was vóór het Koninklijk Besluit van 22 december 2017, richt deze zich vooral op de verticale federale entiteiten en deze is nog niet aangepast aan de nieuwe aankoopstructuur. De omzendbrief zal worden herzien door de FOD Kanselarij.

Het Federaal Instituut voor Duurzame Ontwikkeling (FIDO) heeft in 2018 een uitgebreide evaluatie gemaakt m.b.t. de implementatie van de omzendbrief van 14 mei 2016 op basis van een bevraging van de FOD's en POD's. Het volledige federale rapport, inclusief management samenvatting en aanbevelingen is terug te vinden op:

https://www.gidsvoorduurzameaankopen.be/sites/default/files/content/download/files/20180105_omzembrief_evaluatie_nl_clean.pdf

In de zomer van 2019 heeft het FIDO een onderzoek uitgevoerd naar de installatie, de werking en de capaciteiten van de cellen duurzame ontwikkeling of andere advies verlenende diensten of experts inzake duurzame overheidsopdrachten binnen de federale diensten. De resultaten geven weer dat de diensten amper inzetten op reële VTE's die ondersteuning bieden rond duurzame aankopen.

Het SFA heeft het FIDO uitgenodigd om de grote lijnen inzake duurzame ontwikkeling voor te stellen, alsook de beschikbare tools voor de realisatie van de doelstellingen in de gemeenschappelijke overeenkomsten.

De herziening van de omzendbrief van 14 mei 2016 dient nog uitgevoerd te worden onder leiding van de FOD Kanselarij. De opstart van de herziening van deze omzendbrief is voorzien vanaf 2022.

De TOFA's zullen systematisch de gemeenschappelijke overeenkomsten evalueren op hun maatschappelijk verantwoord karakter (milieu, sociale economie, ...) en bijsturen indien nodig teneinde de vereiste objectieven te behalen.

Dit betreft een continu actiepunt. De TOFA's kunnen gebruik maken van de gids duurzame aankopen die ter beschikking gesteld wordt door het FIDO om te bepalen welke duurzame criteria gehanteerd kunnen worden. Daarnaast dient de leading organisatie voortaan in het document 'definitieve deelname' aan te geven op welke manier er rekening werd gehouden met duurzaamheid, KMO-participatie en sociale economie.

De federale overheidsdiensten zullen de gegevens die betrekking hebben op duurzaamheidsaspecten systematisch registreren in de beschikbare IT-tools (bv. met betrekking tot het invullen van de 3% quota voor personen met een handicap).

Tot op heden is deze informatie grotendeels afhankelijk van de input die wordt gegeven door de aanbestedende overheid in het publicatieformulier op het platform e-Notification. Het invulveld in het publicatieformulier heeft tot op heden een vrijblijvend karakter, waardoor dit onvoldoende bruikbare gegevens genereert. In overleg met het team e-Procurement wordt bekeken in welke mate het invulveld een verplichtend karakter kan krijgen bij de ontwikkeling van het nieuwe e-Procurement platform.

Innovatief aanbesteden

Een TOFA zal zich buigen over het kader en het ontwikkelen van incentives en dit voor zowel aanbestedende overheden als voor ondernemers.

Een dergelijke TOFA werd tot op heden nog niet opgericht.

Het dienstencentrum *Procurement* heeft een overheidsopdracht in de markt geplaatst met als doel een derde partij aan te stellen die het dienstencentrum *Procurement* zal ondersteunen bij de ontwikkeling van een innovatief aankoopbeleid op federaal niveau.

De functionaliteiten van *pitching* (het aanbrenge van innovatieve oplossingen voor problemen/uitdagingen aangebracht door de aanbestedende overheden) zal in het nieuw e-Procurement platform worden voorzien.

Er is overleg gaande met het team e-Procurement in welke mate de functionaliteit van *pitching* geïntegreerd kan worden in het nieuwe e-Procurement platform.

Het dienstencentrum *Procurement* zal de noodzakelijkheden ter implementatie oplist en voorleggen aan de hoogste administratief verantwoordelijke van FOD BOSA.

Een dergelijke lijst, met betrekking tot de uitbouw van de innovatieve (4de) pijler, dient nog opgemaakt te worden door het dienstencentrum *Procurement*.

KMO-participatie

Het SFA zet verder in op het toepassen van de principes van het Charter 'toegang van KMO's tot overheidsopdrachten'.

Het SFA zet zich continu in om de principes van het charter toe te passen en zal dit in toekomst verder blijven doen.

De actieve deelnemers zetten het gebruik van elektronische communicatiemiddelen verder in, ook voor opdrachten onder de Europese publicatiedrempel. Dit komt de transparantie ten goede en moet niet alleen tot een verruiming van de mededinging leiden maar ook tot een vermindering van de administratieve lasten.

Dit betreft een continu actiepoint voor de actieve deelnemers.

Het dienstencentrum *Procurement* staat in contact met verschillende aanbestedende overheden voor wat betreft de identificatie van goede praktijken en het systematisch gebruik van tools en elektronische communicatiemiddelen die de administratieve lasten, die eigen zijn aan de deelname aan plaatsingsprocedures, verlichten.

De actieve deelnemers maken systematisch gebruik van het publiceren van de gegunde opdracht, voor de opdrachten boven de EU-drempel verplicht, waarbij een bijzondere aandacht wordt besteed aan de, al dan niet, gunning van de opdracht aan een KMO.

Dit betreft een continu actiepoint voor de actieve deelnemers.

Het publiceren van een 'gunning van opdracht' is verplicht voor overheidsopdrachten boven de EU-drempel. In deze publicatie dienen aanbestedende overheden aan te geven of de ondernemer waaraan de overheidsopdracht gegund wordt, een KMO betreft.

De actieve deelnemers beperken de administratieve lasten ten aanzien van de ondernemingen. De federale aanbestedende overheden zorgen ervoor dat zij de ondernemers niet verplichten documenten of andere bewijsstukken voor te leggen indien de aanbestedende dienst deze documenten reeds heeft of de informatie rechtstreeks kan verkrijgen door raadpleging van een gratis toegankelijke nationale databank.

Dit betreft een continu actiepunt voor de actieve deelnemers.

Het dienstencentrum *Procurement* zoekt eveneens naar de juiste middelen en kanalen om de aanbestedende overheden te informeren over hun verplichtingen en mogelijkheden om gratis de nationale databanken te raadplegen.

Het SFA zal een aantal acties opzetten om de KMO's betere ondersteuning te bieden bij deelname aan overheidsopdrachten, via bv. het ter beschikking stellen van aangepaste/vereenvoudigde opdrachtdocumenten voor kleinere opdrachten, organiseren van eventuele informatiesessies via de FOD Economie, ...).

Dit betreft een continu actiepunt voor het SFA.

Het dienstencentrum *Procurement* staat in contact met de FOD Economie, om samen enerzijds de communicatie en informatie aan de KMO's te ontwikkelen en te verbeteren, en anderzijds de verwachtingen van die ondernemers in te lossen en te beantwoorden.

Er wordt een monitoringsysteem opgezet omtrent de deelname aan overheidsopdrachten van ondernemingen in het algemeen en KMO's in het bijzonder. Hierbij worden kwantitatieve indicatoren zoals het aantal ondernemingen geregistreerd op het e-Procurement platform, het aantal ondernemingen die een aankondiging van opdracht raadplegen, het aantal ondernemingen die zich inschrijven naar aanleiding van een aankondiging van een overheidsopdracht en het aantal opdrachten gegund aan KMO's als performantie-indicator, ... voorzien. Obstakels die deze monitoring in de weg staan (kwalitatief ontoereikende data, onvoldoende gebruik van de verschillende modules van e-Procurement, ...) zullen worden gemitigeerd.

FOD Beleid en Ondersteuning en de FOD Economie hebben door middel van overleg een ontwerp van protocol opgesteld, met het oog op de uitwisseling van gegevens betreffende de KMO's en gemeenschappelijke overeenkomsten, om de bestaande performantie-indicatoren te versterken en er

nieuwe te ontwikkelen voor een betere KMO-participatie met betrekking tot federale overheidsopdrachten.

Betalingsdiscipline

Samen met vertegenwoordigers van FEDCOM zal een werkgroep worden samengesteld ter uitwerking van de doelstellingen.

Binnen FOD Beleid en Ondersteuning (DG Federal Accounting en Procurement) hebben meerdere vergaderingen plaatsgevonden. Zowel het dienstencentrum *Procurement* als vertegenwoordigers van FEDCOM waren hier aanwezig. Het doel van de vergaderingen was de identificatie van monitoringmogelijkheden (o.a. beschikbare gegevens, rapporteringsmogelijkheden, relevante indicatoren).

De federale overheidsdiensten starten, onder leiding van de hoogste administratieve verantwoordelijken, zo snel mogelijk een interne doorlichting op ter bepaling van de organisatorische/budgettaire redenen waarom de betaling van de leveranciersfacturen niet binnen de vastgestelde termijn verloopt (hangende procedure, onvoldoende middelen op de juiste basisallocatie, ...) en welke bijstellingen vereist zijn. Deze doorlichting zal tevens de berekening bevatten van het betaalde bedrag aan verwijlinteressen voor de jaren 2016 tot en met 2018. De resultaten daarvan zullen worden overgemaakt aan het dienstencentrum *Procurement* ter bespreking op het SFA van januari 2020.

Dergelijke interne doorlichting werd nog niet doorgevoerd binnen de federale overheidsdiensten en bijgevolg nog niet besproken op het SFA.

Tegenover tijdige betaling van de eigen facturen staat dat de federale overheidsdiensten de leveranciersprestaties en contractvoorwaarden moeten opvolgen door, o.a. vertragingsboetes toe te passen indien sprake van een laattijdige uitvoering van de opdracht. De leveranciersprestaties en contractvoorwaarden dienen over het gehele proces opgevolgd te worden. Een overzicht van de controle op leveranciersprestaties en de toepassing van vertragingsboetes dient eveneens deel uit te maken van de bespreking in januari 2020.

Het opvolgen van de leveranciersprestaties en de contractvoorwaarden is een continu actiepoint van de federale overheidsdiensten.

Zoals in bovenstaand actiepoint aangehaald vond er nog geen bespreking op het SFA plaats.

In 2020 en een groot deel van 2021 werden de leveranciersprestaties en contractvoorwaarden iets flexibeler nageleefd, gezien de gezondheidssituatie een grote impact had op de voorraden van de ondernemingen en de leveringstermijnen.

Eerder vermelde werkgroep zal op basis van bovenstaande een plan van aanpak voorstellen met meetbare objectieven ter verbetering voor de periode 2019-2020. Dit plan van aanpak zal, o.a., de evaluatie van de mogelijkheid tot implementatie van een systeem ter automatische berekening en betaling van de verwijlinteressen en verdragingsboetes omvatten dat rekening houdt met de boekhoudkundige richtlijnen en vereisten van interne controle.

Gezien bovenstaande interne doorlichting binnen de federale overheidsdiensten nog niet werd doorgevoerd en bijgevolg nog niet besproken werd, is er vervolgens nog geen plan van aanpak opgesteld met meetbare objectieven.

De betalingstermijnen, de overschrijding daarvan en de betaalde verwijlinteressen zullen worden gemonitord en opgenomen als performantie-indicator.

Er werden verschillende potentiële performantie-indicatoren geïdentificeerd. FEDCOM en het dienstencentrum *Procurement* werken samen om deze performantie-indicatoren uit te werken. Het resultaat zal in de loop van 2022 aan het SFA worden voorgelegd.

Er dient verplicht gebruik gemaakt te worden van het beCEPS platform voor het aanvragen, de budgettaire validatie, het plaatsen van bestellingen en de goederenontvangst in het kader van een overheidsopdracht en de verwerking van deze bestelling in FEDCOM. Dit correct gebruik van FEDCOM geldt ook voor de betalingstermijnen.

Er werd een parallel project opgestart om na te gaan hoe het nieuwe e-Procurement platform kan worden uitgebreid met enkele extra functionaliteiten. In overleg met de Minister van Ambtenarenzaken werd besloten om de verdere ontwikkeling van het beCEPS-platform stop te zetten. FOD BOSA wil aanvullende functionaliteiten identificeren die de grootste meerwaarde bieden en tegemoetkomen aan de behoeften van alle klantorganisaties. Het dienstencentrum *Procurement* heeft de intentie om de basisversie van het nieuwe e-Procurement platform stap voor stap uit te breiden tot een *end-to-end* aankoopplatform. Hiertoe zullen bijkomende functionaliteiten worden ontwikkeld die voor een betere ondersteuning moeten zorgen bij het afhandelen van aankoopprocessen en plaatsingsprocedures in het bijzonder en die een reële meerwaarde kunnen betekenen voor de aanbestedende overheden. Het gaat o.a. om een goedkeuringsflow inclusief de mogelijkheid tot digitaal handtekenen, begeleiding van de eindgebruikers (aankopers, ondernemers, ...) doorheen het aankoopproces a.d.h.v. wizards, templates en clausules voor

documenten, semiautomatisch evalueren, enz. De bijkomende functionaliteiten worden verder toegelicht in de e-Procurement roadmap die tweemaal per jaar zal worden geactualiseerd.

FOD BOSA dient haar richtlijnen en de pertinente omzendbrieven af te stemmen op de gebruikte toepassingen (SFA, FEDCOM, beCEPS platform, omzendbrief e-Procurement, ...).

Dit betreft een continu actiepoint voor FOD BOSA, waarbij het haar richtlijnen en pertinente omzendbrieven niet alleen aanpast aan de huidige toepassingen maar ook op de toekomstige.

Alle federale overheidsdiensten nemen betalingsmodaliteiten op in de opdrachtdocumenten die in verhouding staan tot het type ondernemingen die potentieel inschrijven op een overheidsopdracht, zonder dat dit de werklast voor de federale overheid doet toenemen om deze facturen te verwerken (bv. facturen na geleverde prestatie voor KMO's i.p.v. maandelijkse/3-maandelijkse facturatie). De betalingsmodaliteiten zullen opdracht per opdracht bepaald worden.

Dit betreft een continu actiepoint voor de federale overheidsdiensten.

Bovendien werden de typebestekken die beschikbaar zijn op de website <http://www.publicprocurement.be> aangepast, en de punten betreffende de betalingsmodaliteiten werden vereenvoudigd, om een elektronische facturatie of een facturatie op papier mogelijk te maken. Het dienstencentrum *Procurement* zal die parameter als prestatie meting (efficiëntie) analyseren.

Procurementbekwaamheid

Op basis van de gap-analyse, uitgevoerd bij de federale overheidsdiensten, zullen extra opleidingen worden voorzien.

Op basis van de resultaten uit de gap-analyse, is het dienstencentrum *Procurement* overgegaan tot het organiseren van een opleiding 'gemeenschappelijk aankopen in de praktijk'. Deze opleiding biedt de deelnemers meer inzicht in het proces van gemeenschappelijk aankopen van 'voorstel tot de gunning van de gemeenschappelijke overeenkomst'. De opleiding werd voor het eerst georganiseerd in 2019, tweemaal in het Nederlands en tweemaal in het Frans. Het dienstencentrum *Procurement* heeft de ontvangen feedback geanalyseerd en de opleiding waar nodig aangepast.

In 2020 werd de opleiding gezien de gezondheidssituatie online aangeboden.

Naast het aanbieden van bovenstaande opleiding, bekeek het dienstencentrum *Procurement* ook andere pistes voor bijkomende opleidingen zoals een opleiding in marktconsultatie. Deze opleiding wordt nu opgenomen in het aanbod van het opleidingsinstituut (OFO).

Het zijn de opleidingsdiensten (OFO, ...) die de uitrol van de geselecteerde opleidingen zullen coördineren en daarover rapporteren.

Het dienstencentrum *Procurement* werkt samen met het opleidingsinstituut van de FOD Beleid en Ondersteuning (OFO) voor de coördinatie van de opleidingen. Het OFO rapporteert de ontvangen feedback aan de lesgevers.

De federale overheidsdiensten zijn verantwoordelijk voor het ter beschikking stellen van de relevante opleidingen aan hun personeel afgaande op de noden van hun diensten.

Dit betreft een continu actiepunt voor de federale overheidsdiensten.

Het is de verantwoordelijkheid van de federale overheidsdiensten om ervoor te zorgen dat het personeel op de hoogte is van het bestaande opleidingsaanbod.

Het dienstencentrum *Procurement* communiceert het aanbod voor wat de opleiding 'gemeenschappelijk aankopen in de praktijk' betreft, telkens ook via het SFA zodat de strategische coördinatoren hun personeel hierover kunnen informeren.

3. Federaal aankoopbeleid 2021 – 2023

3.1 Visie aankoopbeleid

In haar algemene beleidsnota dd. 4 november 2020 stipuleert de Minister van Ambtenarenzaken op pagina's 4 en 5, *“samen met de Dienst Overheidsopdrachten van de Kanselarij en het Federaal Instituut voor Duurzame Ontwikkeling zal de wet op de overheidsopdrachten, inclusief het KB van 22 december 2017 inzake het Tactisch en Operationeel Federaal Aankoopoverleg (TOFA), worden geëvalueerd. Het doel is om een voorstel tot wijziging van de reglementering op te maken vanuit volgende ambities:*

- *de vereenvoudiging van de procedures om snellere gunningsprocedures te bekomen en de administratieve lasten voor zowel overheid als bedrijfswereld te laten dalen;*
- *de opname van clausules die aanbieders stimuleren een milieubewust, duurzaam ethisch en sociaal verantwoord aanbod te doen;*
- *aandacht voor de toegankelijkheid van overheidsopdrachten voor KMO's en startups om de innovatieve kracht in ons land te ondersteunen.*

Verder wordt de digitalisering van het aankoopproces doorgetrokken door een verdere investering in het platform e-procurement.”

Voorts stelt de hierboven vermelde beleidsnota, op pagina 14, het volgende: *“verder bouwend op zijn horizontale opdrachten, zal de creatie van een facilitaire pijler binnen de FOD Beleid en Ondersteuning worden onderzocht, die een totaalpakket van facilitaire diensten en voorzieningen aanbiedt aan zijn klanten, zoals catering, onderhoudsdiensten, bewaking, meubilair, multifunctionele printers, IT-diensten, papierbenodigdheden, enz. De raamcontracten die de opdrachtcentrale FORCMS/DG FAP realiseert, vormen de basis voor dergelijke gegroepeerde dienstverlening. Bij deze raamcontracten zal extra aandacht zijn voor criteria die duurzaamheid in de uitvoering van de opdrachten garanderen.”*

De nota federaal aankoopbeleid 2021-2023 heeft als doel de hierboven uitgesproken ambitie en doelstellingen uit de beleidsnota om te zetten in actiepunten op een ambitieuze en evenwichtige manier. Het federaal aankoopbeleid heeft doelstellingen op vlak van:

- verhoogde efficiëntie;
- vereenvoudiging;
- professionalisering;
- digitalisering;
- KMO-participatie aan federale overheidsopdrachten;
- duurzaamheid, circulaire en sociale economie;
- non-discriminatie.

Het federaal aankoopbeleid wil deze doelstellingen op een evenwichtige manier nastreven en in functie van de context en het type opdracht de juiste prioriteiten stellen.

3.2 Evolutie van het hybride samenwerkingsmodel

Na het inwerkingtreden van het Koninklijk Besluit van 22 december 2017 inzake de federaal centraliseerde overheidsopdrachten, heeft de praktijk uitgewezen dat het hybride samenwerkingsmodel, zoals vooropgesteld door dit Koninklijk Besluit van 22 december 2017, herbekeken moet worden om enkele

pijnpunten aan te kunnen pakken. Het gemeenschappelijk aankopen moet in de eerste plaats leiden tot een vermindering van de administratieve lasten voor de federale organisaties die deelnemen aan het hybride samenwerkingsmodel.

Het dienstencentrum *Procurement* (FOD BOSA) heeft bijgevolg het huidige hybride samenwerkingsmodel geëvalueerd aan de hand van een SWOT-analyse. Deze SWOT-analyse werd eveneens aan het Interfederaal Korps van de Inspectie van Financiën overgemaakt.

Op basis van de resultaten voortkomende uit de SWOT-analyse, kunnen volgende conclusies getrokken worden.

Zwakke punten: veiligstellen en beschermen tegen bedreigingen (bureaucratie, lange termijnen van de TOFA's, gebrek aan kennis en minder betrokkenheid ten opzichte van het model) door:

- de professionalisering van de federale aankopers te verbeteren;
- duidelijke richtlijnen inzake het opmaak en de uitvoering van raamovereenkomsten te publiceren;
- het verschil tussen actieve en passieve deelnemers (zoals bepaald in het KB van 22 december 2017) te verminderen;
- de behoeftecaptatie en de definitie van de behoeften te verbeteren;
- de termijnen van de TOFA's en de plaatsingsprocedures in te korten.

Sterke punten: consolideren door:

- de dienstencatalogus van het dienstencentrum *Procurement* te consolideren;
- centralisatie van het informatiebeheer;
- planning van de aankopen en de raamovereenkomsten;
- het verzamelen van de relevante informatie betreffende de aankoopsegmenten (marktkenniscentrum).

Evolueren vanuit de opportuniteiten zoals:

- Plan Herstel en Veerkracht om de Belgische economie nieuw leven in te blazen;
- Nationaal Energie- en Klimaatplan 2021-2030 (hierna afgekort NEKP);
- Arrest 216/17 dd. 19 december 2018 en arrest C23/20 dd. 17 juni 2021 van het Hof van Justitie van de Europese Unie inzake de overheidsopdrachten – raamovereenkomsten.
 - Verplichting om in de aankondiging van de opdracht of het bestek enerzijds de geraamde hoeveelheid of waarde en anderzijds de maximumhoeveelheid of -waarde te vermelden van de leveringen of de diensten die op grond van een raamovereenkomst kunnen worden verricht;
- Creatie van een centrale contractendatabank en de hernieuwing van het e-procurement platform.

Op 9 maart 2021 heeft het College van de Voorzitters kennis genomen van de nota van 26 februari 2021, opgesteld door het dienstencentrum *Procurement*, en de bijhorende bijlagen (SWOT-analyse en presentatie). Het College van de Voorzitters heeft volgende opmerkingen ter aanvulling van de nota geformuleerd:

- een omschrijving van de evolutie op het vlak van gemeenschappelijk aankopen binnen de federale overheid;

- geen verplichting meer voor departementen om deel te nemen aan gemeenschappelijke aankopen;
- samenwerking tussen departementen en hun aankopers, met een flexibel hybride model dat wordt aangeboden door FOD BOSA en met ondersteuning door haar waar nodig voor de departementen, zonder een centralisatie van personeel of middelen vanuit de departementen of instellingen;
- centrale databank van alle (specifieke) bestaande overeenkomsten;
- de noodzaak om een prijsobservatorium voor de overheidsopdrachten te ontwikkelen;
- aandacht voor de toegang van KMO's tot de gemeenschappelijke aankopen.

Op 4 mei 2021 keurde het College van de Voorzitters de nota goed, mits het voorstel van aanpassing van het huidig samenwerkingsmodel naar een meer "consensus" model (deelnemers, aankoopsegmenten, prioriteiten, aankoopcentrale FOD BOSA, ontwikkeling "e-proc 22",...).

Het dienstencentrum *Procurement* zal de opmerkingen gemaakt door het College van de Voorzitters verder bestuderen op de juridische haalbaarheid ervan (zie onderstaande actiepunten).

Teneinde de evolutie van het hybride samenwerkingsmodel te bereiken zullen volgende acties worden ondernomen.

- ✓ Met het oog op de evolutie van het huidige hybride samenwerkingsmodel zal het dienstencentrum *Procurement* tegen maart 2022 een voorstel tot verbetering van de volgende punten voorleggen: versterkte aankoopcentrale FOR-CMS voor alle 'routine' aankopen, onderscheid tussen actieve en passieve deelnemers, validatie van de prioritaire aankoopsegmenten via de 'roadmap', meer structurele samenwerking tussen SFA en G-Cloud o.b.v. uniforme processen (de definitie van de IT behoeften en opdrachten) en de procedure 'definitieve deelname'.
- ✓ Het dienstencentrum *Procurement* verwacht in september 2021 het auditverslag van het Rekenhof (audit inzake de implementatie van het KB dd. 22 december 2017) te ontvangen. Het zal dit auditverslag grondig bestuderen en zal waar nodig bijkomende actiepunten opstellen.
- ✓ Het dienstencentrum *Procurement* zal tegen december 2021 de bovenvermelde verbeterpunten van het hybride samenwerkingsmodel en de juridische mogelijkheden opsommen teneinde het proces daarvan zo 'lean' en zo conform mogelijk met het bovenvermeld arrest te houden. Het dienstencentrum *Procurement* prioriteert deze op basis van hun impact op het model en de conformiteit aan de overheidsopdrachtenwetgeving, vervolgens stelt het de maatregelen voor aan het strategisch federaal aankoopoverleg (SFA) en de hoogste administratief verantwoordelijken.

- ✓ Op basis van de bovenvermelde analyse zal een werkgroep opgericht worden met het oog op de evolutie van het hybride samenwerkingsmodel tegen december 2021. In afwachting van deze analyse zal het SFA-secretariaat nagaan welke *quick wins* reeds gerealiseerd kunnen worden. De werkgroep is samengesteld uit o.a. vertegenwoordigers van de Minister van Ambtenarenzaken, het dienstencentrum *Procurement*, SFA-leden, juristen en aankopers uit diverse federale overheidsinstellingen met ervaring in gemeenschappelijke overeenkomsten en de techniek van raamovereenkomsten. De werkgroep stelt de resultaten voor aan de Minister van Ambtenarenzaken, Commissie voor Overheidsopdrachten, de hoogste administratief verantwoordelijken en het SFA.
- ✓ Op basis van de goedgekeurde resultaten van de werkgroep zal het dienstencentrum *Procurement*, in het eerste trimester van 2022, een voorstel van amendement van het koninklijk besluit van 22 december 2017 of van een nieuw juridisch instrument ter vervanging ervan opmaken.

3.3. Efficiënt, duurzaam en innovatief aankopen met een focus op KMO's en inclusiviteit

In dit deel wordt omschreven aan welke kwaliteitseisen federale overheidsopdrachten moeten voldoen. Globaal genomen streeft het federaal aankoopbeleid ernaar om:

- de toegang voor KMO's te verbeteren;
- duurzame keuzes te stimuleren;
- inclusiviteit steeds als een voorwaarde te vragen;
- innovatie voor de overheid op een flexibele manier te kunnen verwerven en op die manier ook een partner te zijn voor startups en scale-ups.

In sommige gevallen zullen deze ambities onverzoenbaar zijn met andere doelstellingen zoals schaalvergroting en besparingen. Het federaal aankoopbeleid streeft naar evenwichtige keuzes tussen deze ambities en geeft de federale aankopers de handvaten om de juiste prioriteiten te stellen.

3.3.1. KMO-participatie

Volgens de regering dienen overheidsopdrachten een centrale plaats te krijgen in het kader van de "relance". Het is de bedoeling om overheidsopdrachten voorbeeldiger, transparanter en vooral effectiever te maken om zo eventuele juridische procedures en de bijhorende vertragingen te vermijden. De wet op de overheidsopdrachten zal in deze geest worden geëvalueerd en aangepast.

De regering is van oordeel dat deze opportuniteiten niet aan de Belgische kmo's mogen voorbijgaan en heeft zich daarom er toe verbonden om de overheidsopdrachten toegankelijker te maken voor de kmo's, met name via ethische, sociale en milieuclausules, maar ook door het bewustzijn van de aanbesteders te

vergroten en door de administratieve lasten rond overheidsopdrachten te verminderen¹. Eerste minister De Croo, minister van Ambtenarenzaken De Sutter en minister van Zelfstandigen en KMO's Clarinval, hebben een federaal gemeenschappelijk actieplan opgesteld met als doel de bevordering van de toegang van kmo's tot overheidsopdrachten. Dit actieplan bevat eveneens een luik gewijd aan de verbetering van de monitoring van de kmo-participatie aan overheidsopdrachten.

Het actieplan wil heel concreet de relaties tussen de Belgische kmo's en de aanbestedende overheden verbeteren. De algemene doelstelling van de bevordering van de toegang van kmo's tot overheidsopdrachten zal bereikt worden door tussen de kmo's en de aanbestedende overheden te zorgen voor meer transparantie, een grotere soepelheid, een betere kennis van de regels en goede praktijken, en door meer vertrouwen tot stand te brengen tussen deze potentiële partners.

De acties die geïdentificeerd werden om dat te bereiken, beogen:

- het efficiënter maken van overheidsopdrachten en dat zowel voor de opdrachtnemer als -gever;
- meer transparantie in alle stadia van de aanbestedingsprocedure met het oog op betere informatie voor de economische operatoren en een gezondere mededinging;
- een vereenvoudiging van de plaatsingsprocedure vanuit het perspectief van de kmo's;
- zowel de aanbestedende overheden als de kmo's op te leiden, te informeren en te begeleiden.

De actiepunten kunnen ondergebracht worden in onderstaande thema's/assen:

- informatie, transparantie en efficiëntie;
- opleidingen;
- administratieve vereenvoudiging;
- verbeteren van de monitoringcapaciteiten van de overheid.

Deze acties zullen stap voor stap leiden tot een federaal aankoopbeleid meer op maat van de kmo's, tot overheidsopdrachten die toegankelijk zijn voor kmo's, tot correct geïnformeerde en opgeleide aanbesteders en kmo's, en tot een structurele en kwaliteitsvolle monitoring van de toegang van kmo's tot overheidsopdrachten.

Het goedgekeurde federaal gemeenschappelijk actieplan werd als bijlage toegevoegd aan de nota federaal aankoopbeleid 2021-2023.

Samengevat zal de toegang van kmo's tot overheidsopdrachten gestimuleerd worden via volgende acties.

¹ "Toegang van kmo's tot overheidsopdrachten bevorderen - Gemeenschappelijk actieplan" – inleiding, Eerste minister De Croo, minister van Ambtenarenzaken De Sutter en minister van Zelfstandigen en KMO's Clarinval

- ✓ As 1 – verbeteren en versnellen van het betalingsgedrag bij de federale overheid
 - 1) Wetgeving – evaluatie (lopend-2021-2022): Wetgeving inzake betaaltermijnen (B2G en B2G). Wetgeving inzake betaaltermijnen (B2G en B2G) heeft het voorwerp uitgemaakt van een aanpassing via de wet van 14 augustus 2021 tot wijziging van de wet van 2 augustus 2002 betreffende de bestrijding van de betalingsachterstand bij handelstransacties – Er moet een grondige stand van zaken worden opgesteld over de huidige wetgeving en het koninklijk besluit Uitvoering van 14 januari 2013 moet worden geëvalueerd en aangepast aan één van deze doelstellingen. Daarnaast worden de betalingsmodaliteiten bij overheidsopdrachten onderzocht, onder meer het gebruik van voorschotten en het eventuele gebruik van factoring.
 - 2) Wetgeving – implementatie (lopend 2021): het koninklijk uitvoeringsbesluit over het verplicht gebruik van e-facturatie B2G op punt stellen en publiceren.
 - 3) Communicatie en opleiding (2021-2022): campagne: De organisatie van de noodzakelijke communicatie en opleidingen over e-facturatie – Wat, hoe en welke opties bestaan er?
 - 4) IT-project en wetgeving (evaluatie) (2021-2022): De boekhoudkundige omgeving van de federale overheid onder de loep nemen en van de nodige veranderingen voorzien. Zowel technische verbeteringen als aanpassingen aan de regelgeving (bijvoorbeeld over het toepassingsgebied van FEDCOM en dergelijke) vallen hieronder.

- ✓ As 2 – evaluatie van de wetgeving overheidsopdrachten en het federale aankoopbeleid met het oog op het verlagen van de administratieve lasten en het verhogen van de transparantie en de effectiviteit
 - 5) Wetgeving – evaluatie (2021-2022): Bij de algemene evaluatie van de wetgeving overheidsopdrachten, voorzien in het regeerakkoord De Croo en beheerd door de COO en de FOD Kanselarij, waken de FOD Economie en de FOD BOSA erover dat enerzijds de ondernemingen en hun vertegenwoordigers en anderzijds de aanbestedende diensten zelf de nodige input kunnen leveren over (de problemen bij) de kmo-participatie bij overheidsopdrachten. In de praktijk wordt in eerste instantie verder gewerkt op basis van de door de COO reeds uitgevoerde evaluaties van het kb Plaatsing en het kb Uitvoering.
 - 6) Wetgeving – evaluatie (2021-2022): Evaluatie van het charter ‘toegang van kmo’s tot overheidsopdrachten’: zijn de door het charter vermelde principes nog up-to-date, in welke mate kan de toepassing van het charter vandaag gemonitord worden en volstaat het charter in zijn huidige vorm? Daarbij gaat specifieke aandacht naar onder meer de verdeling in percelen, de aanvaarde factuur en het gebruik van gunningscriteria.

- 7) Evaluatie – federaal aankoopbeleid (lopend-2021): Evaluatie van het federale aankoopbeleid inzake de toegang van kmo's tot overheidsopdrachten, inclusief enerzijds de identificatie van de aankoopsegmenten waarvoor de toegang van kmo's kan worden verbeterd en van concrete actiepunten (bijvoorbeeld het stimuleren van bepaalde kmo-vriendelijke technieken), en anderzijds de uitvoering van de geïdentificeerde actiepunten.
- 8) Wetgeving – evaluatie (2021-2022): Het verhogen van de transparantie bij overheidsopdrachten en dat tijdens alle te doorlopen fases van een opdracht. Er wordt onder meer gefocust op het gebruik van vooraankondigingen en voorafgaande marktconsultaties, de publicatie van het PV van opening van offertes, het geven van feedback en de vrijwillige bekendmaking bij opdrachten waar dat niet verplicht is. In de praktijk vindt dit project aansluiting bij onder meer projecten 5 en 6.
- 9) Wetgeving – stimuleren (2021-2022): Er wordt gefocust op het herinneren van de aanbestedende diensten aan en opleiden over de verdeling in percelen, het stimuleren en monitoren van het gebruik van de verdeling in percelen, en op het evalueren van bestaande wetgeving over de verdeling in percelen. Daarnaast wordt ook aandacht besteed aan de mogelijke rol van de Inspectie van Financiën, en dat zowel voor de verdeling van percelen als meer in het algemeen.
- 10) Evaluatie – Typedocument (lopend-2021): Evaluatie van de bestaande typebestekken (en dergelijke) met het oog op het verbeteren van de toegankelijkheid en de kmo-vriendelijkheid ervan.
- 11) Evaluatie – Telemarc (2022-2023): Het doorlichten van Telemarc met als doel het uitbreiden van het aanbod aan relevante documenten dat via Telemarc rechtstreeks geconsulteerd kan worden door de aanbesteders. Daarbij zal specifieke aandacht besteed worden aan het uittreksel uit het strafregister..
- 12) Opstellen van typeclausules (2022-2023): het gebruik van typeclausules in het kader van bepaalde aanbestedingsprocedures kan de toegang van kmo's tot overheidsopdrachten stimuleren. Deze typeclausules kunnen ook bijdragen aan onder meer de strijd tegen sociale dumping en oneerlijke concurrentie, en aan het aanmoedigen van duurzaamheid in het algemeen. De doelstelling van dit project bestaat uit het uitwerken van typeclausules op maat van de kmo's. Dat alles verloopt in overleg met de bevoegde diensten en met respect voor de respectieve bevoegdheden.
- 13) Sociale dumping (2022-2023): Het uitwerken van extra maatregelen om sociale dumping bij overheidsopdrachten tegen te gaan, waarbij onder meer ingezet wordt op specifieke opleidingen, benchmarking van prijzen en het verder uitwerken van het reeds voorziene kenniscentrum bij de FOD BOSA. Dat alles verloopt in overleg met de bevoegde diensten en met respect voor de respectieve bevoegdheden.

- ✓ As 3 – Stimuleren van de kmo-participatie – Begeleiding en opleiding van de aanbestedende overheden en van de kmo's

BEGELEIDING

- 14) Informeren (2021-2022): pijler 1: het gratis ter beschikking stellen van de nodige basisinformatie over overheidsopdrachten en dat in de vorm van een aantal toegankelijke, praktische basishandleidingen (PDF, video...). Doelgroep: kmo's, voornamelijk de micro- en kleine onderneming.
- 15) Stimuleren (2022-2023): pijler 2: het stimuleren van de kmo's tot het volgen van opleidingen over overheidsopdrachten: een onderzoek naar de bestaande (fiscale) instrumenten en de potentiële noodzaak tot verbetering/promotie ervan. Doelgroep: kmo's, voornamelijk de micro- en kleine onderneming
- 16) Stimuleren (2022-2023): pijler 3: het garanderen van een voldoende ruim en lokaal aanbod opleidingen aan en begeleiding van de kmo's inzake (het opzoeken, lezen en beantwoorden van) overheidsopdrachten. Daartoe worden de betrokken intermediaire organisaties in kaart gebracht, bevraagd en gestimuleerd om de praktische uitvoering hiervan (direct of indirect) te verzekeren. Doelgroep: kmo's, voornamelijk de micro- en kleine onderneming.

OPLEIDINGEN – ALGEMEEN*

- 17) Informeren (2021): het in kaart brengen van de behoefte aan opleidingen overheidsopdrachten, meer specifiek wordt onder meer gefocust op de uitwerking van een 'starterspakket' opleidingen overheidsopdrachten naar de (startende) ondernemingen toe. Doelgroep: kmo's, voornamelijk de micro- en kleine onderneming (via de intermediaire organisaties), en de aanbestedende diensten.
- 18) Overheidsopdrachten (2021-...): waar te vinden en hoe te beantwoorden? Doelgroep: kmo's, voornamelijk de micro- en kleine onderneming (via de intermediaire organisaties).

OPLEIDINGEN – CHARTER**

- 19) Charter 'toegang van kmo's tot overheidsopdrachten': een algemene opleidingsmodule over de principes van het charter, inclusief relevante praktische voorbeelden (2021-...). Doelgroep: aanbesteders (intermediaire organisaties worden uitgenodigd als gast).
- 20) Charter: verdeling in percelen (2021-...). Doelgroep: aanbesteders (intermediaire organisaties worden uitgenodigd als gast).
- 21) Charter: gunning via de economisch meest voordelige offerte (2021-...). Doelgroep: aanbesteders (intermediaire organisaties worden uitgenodigd als gast).

- 22) Charter: intellectuele eigendomsrechten en innovatieve kmo's. (2021-...). Doelgroep: aanbesteders (intermediaire organisaties worden uitgenodigd als gast).
- 23) Charter: proportionele minimumeisen en proportionaliteit bij selectiecriteria, financiële garanties en betalingsmodaliteiten. (2021-...) Doelgroep: aanbesteders (intermediaire organisaties worden uitgenodigd als gast).

OPLEIDINGEN – ANDERE/GEVORDERD

- 24) Normen: wat, hoe lezen en hoe gebruiken? (2021-...). Doelgroep: aanbesteders (intermediaire organisaties worden uitgenodigd als gast).
- 25) Het gebruik van sociale clausules en clausules inzake duurzaamheid (2021-...). Doelgroep: aanbesteders (intermediaire organisaties worden uitgenodigd als gast).
- 26) Hoe op een kmo-vriendelijke manier innovatief en duurzaam aanbesteden (bestaat uit meerdere grote thema's: intellectueel eigendom, clausules inzake duurzaamheid, gebruik van normen...) (2021-...). Doelgroep: aanbesteders (intermediaire organisaties worden uitgenodigd als gast).
- ✓ As 4 – Monitoren van de kmo-participatie
 - I) Rapportage - definitie (luik A) (Lopend – 2021). Vastleggen van de definitie 'kmo' waarover gerapporteerd zal worden:
 - De criteria en de specifieke doelgroep (bv. 'micro-onderneming')
 - Beperkingen van en verfijningen aan de definitie rekening houdend met het Belgische ondernemingslandschap.
 - II) Rapportage - definitie (luik B) (lopend 2021-2022). Vastleggen van de definitie 'kmo-participatie':
 - Deelnemen (offerte) ⇔ Winnen ⇔ Uitvoering (cf. onderaannemer)
 - Doelgroep opdrachten: welke opdrachten monitoren? (cf. waarde)
 - Doelgroep aanbestedende diensten: welke entiteiten monitoren?
 - Gewenste situatie: waar willen we naartoe inzake kmo-participatie?
 - III) Rapportage (federaal)- Het SFA-monitoringsrapport inzake de toegang van kmo's op federaal niveau, dat in 2020 werd opgesteld door de FOD Economie, herhalen en aanvullen met data over 2020 en met data uit e-notification (= de 'aankondigingen'). (lopend 2021-2022).
 - IV) Wetgeving – aanpassing (lopend. 2021-2022). De huidige wetgeving laat niet toe om te komen tot een kwaliteitsvolle monitoring van de kmo-participatie bij overheidsopdrachten.

Een lijst van noodzakelijke aanpassingen wordt opgesteld door de FOD Economie, de FOD Kanselarij en de FOD BOSA waarna die zal gepresenteerd worden aan de COO. De praktische uitvoering van de gewenste aanpassingen hangt samen met onder meer de ontwikkeling van het nieuwe e-procurementplatform (zie verder).

- V) Rapportage – technisch (Lopend-wordt onderzocht): Opzetten van een webservice tussen de FOD Economie en de FOD BOSA die op automatische wijze mededeelt of een onderneming een kmo is of niet. Die service wordt op termijn geïntegreerd in het nieuwe e-procurementplatform.
- VI) IT-project (lopend. 2021-2023): E-procurementplatform II – Ontwikkeling, implementatie en promotie. Dit platform is het toekomstige centrale instrument voor de monitoring van overheidsopdrachten. Zonder dit platform = geen monitoring. Dit project is reeds lopende en wordt opgevolgd via een stuurcomité voorgezeten door de FOD BOSA – vertegenwoordigers van de FOD Economie en FOD Binnenlandse Zaken inbegrepen. Inclusief een luik promotie van/opleiding over het nieuwe platform.

3.3.2. Duurzaam aankopen

In het federaal beleid omtrent duurzame overheidsopdrachten kan verwezen worden naar verschillende types van regelgeving.

- Strategisch perspectief: bv. de omzendbrief van 16 mei 2014 geeft een algemeen strategisch kader voor het duurzame aankopen op federaal niveau. Het verwijst naar (1) de mogelijkheden voor duurzame ontwikkeling in de overkoepelende regelgeving overheidsopdrachten (bv. Wet overheidsopdrachten van 17 juni 2016), (2) de interne federale organisatie en implementatie bij de FOD's en POD's en (3) de organisatie van de monitoring. Dit algemeen strategisch beleid heeft geen bepaalde categorieën (producten, diensten en werken) op het oog.
- Categorisch perspectief: er bestaan op nationaal en federaal niveau al enkele categoriegerelateerde regelgevende instrumenten rond duurzame aankopen. Hierbij kan bijvoorbeeld verwezen worden naar (milieuvriendelijke) wagens in omzendbrief 307 *sexies*².
- Thematisch perspectief: er bestaat regelgeving inzake duurzame aankopen die zich concentreert op (duurzame) thema's die categorieën overstijgen. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan hout³, energie-efficiëntie⁴ of de problematiek mensenrechten/IAO conventies en circulaire economie⁵.

Om het federaal aankoopbeleid duurzamer te maken, dienen volgende acties ondernomen te worden.

² Omzendbrief 307*sexies* (21 april 2017) — Aanschaffen van personenvoertuigen bestemd voor de Staatsdiensten en sommige instellingen van openbaar nut.

³ Omzendbrief P&O/DD/2 (18 november 2005) betreffende het aankoopbeleid van de federale overheid ter bevordering van het gebruik van duurzaam geëxploiteerd hout.

⁴ Koninklijk besluit van 13 juli 2014 betreffende de energie-efficiëntie eisen in het kader van bepaalde overheidsopdrachten betreffende de verwerving van producten, diensten en gebouwen.

⁵ Nationaal Actieplan Ondernemingen en Mensenrechten, actie 13: Respect voor de mensenrechten in overheidsopdrachten vergroten en controleren.

- ✓ De FOD Kanselarij start, in samenwerking met FIDO en de FOD BOSA, de werkzaamheden rond de herziening en actualisatie van de omzendbrief van 16 mei 2014.
- ✓ De FOD BOSA zal samen met het FIDO de categorieën uit de meerjarenplanning (periode 2022-2025) van de FOD's en POD's en Defensie analyseren op basis van duurzame aandachtspunten. De analyse moet resulteren in een urgentielijst voor duurzame categorieën, gekoppeld met CPV-codes (bvb: voertuigen, voedsel en dranken, bouw- en landschapsmaterialen (steen, hout en metaal), elektronica en ICT, medische verbruiksartikelen, textiel, werkkleding,...). Dit wil met andere woorden zeggen dat voor overheidsopdrachten die binnen deze categorieën vallen, gestreefd wordt naar 100% duurzame aankopen. Deze urgentielijst zal ter goedkeuring voorgelegd worden aan de regering. De lijst zal om de 3 jaar geactualiseerd worden.
 - Om een kwalitatief resultaat op te leveren dient een onderzoek gestart te worden rond:
 - het bepalen van een methodologie voor duurzame aandachtspunten (bijvoorbeeld op basis van (a) de beschikbaarheid van met stakeholders overlegde criteria duurzame aankopen voor categorieën op Europees niveau / België/ de buurlanden, (b) directe verwijzingen naar thema's of categorieën in actuele (federale) regelgeving- en beleidsdocumenten¹, (c) het aantal beschikbare labels voor een categorie die vallen onder art. 54 van de Wet op de Overheidsopdrachten, enz.).
 - het uitvoeren van de analyse tussen de categorieën uit de meerjarenplanning en de duurzame aandachtspunten met het oog op het vastleggen van een categoriescore voor aandachtspunten duurzaamheid in combinatie met hoge budgetramingen.
 - het vastleggen van de categorieën met de hoogste scores in een urgentielijst en verwante CPV-code.
- ✓ De federale overheid geeft het goede voorbeeld en neemt de principes van circulaire economie mee op in haar overheidsopdrachten. De federale aanbestedende overheden stimuleren de samenwerking met maatwerkbedrijven waar mogelijk (aankoopsegment per aankoopsegment). Dit zal gebeuren met respect voor de reglementering overheidsopdrachten en het gelijkheids-, transparantie- en non-discriminatie beginsel.

- ✓ Alle overheidsopdrachten uit de urgentielijst (CPV-codes) dienen verplicht criteria en clausules rond duurzame ontwikkeling op te nemen in de bestekken (op basis van voorafgaande behoefteanalyse). Aankopers kunnen hiervoor gebruik maken van de aangeboden instrumenten (bv. www.gidsvoorduurzameaankopen.be, maar ook andere instrumenten). Overheidsopdrachten buiten de urgentielijst worden aangemoedigd om duurzame criteria en clausules op te nemen in de bestekken. De Inspectie van Financiën kan federale aankopers attent maken op de aandacht voor duurzaamheid in de voorbereiding van een overheidsopdracht, in het bijzonder voor de overheidsopdrachten met CPV-codes uit de urgentielijst.
- ✓ Voor alle overheidsopdrachten met CPV-codes uit de urgentielijst dienen verplicht de indicatoren voor duurzame ontwikkeling uit e-notification ingevuld te worden. Voor overheidsopdrachten buiten de urgentielijst kunnen vrijwillig de criteria voor duurzame ontwikkeling uit e-notification opgenomen worden
- ✓ Jaarlijks levert de FOD BOSA een monitorverslag op m.b.t. de analyse van de duurzame indicatoren uit e-notification, in het bijzonder voor aankopen uit de urgentielijst. Het monitorverslag wordt opgenomen in de jaarlijkse rapportering federaal aankoopbeleid van de FOD BOSA en het 3-jaarlijkse toezichtrapport overheidsopdrachten.
- ✓ FIDO en FOD BOSA maken een voorstel op hoe de categoriegerichte vorming en training rond duurzame aankopen en de ondersteuning van aankoopdiensten door de cellen duurzame aankopen of andere interne diensten verbeterd kan worden.
- ✓ De cellen duurzame ontwikkeling binnen de federale overheidsdiensten, zoals bedoeld in het koninklijk besluit van 22 september 2004 houdende oprichting van cellen duurzame ontwikkeling in de federale overheidsdiensten, de programmatorische federale overheidsdiensten en het Ministerie van Landsverdediging, blijken niet allemaal meer actief te zijn. Samen met FIDO stimuleert FOD BOSA en het SFA de desbetreffende cellen duurzame ontwikkeling.
- ✓ Voor elke gemeenschappelijke overeenkomst voor leveringen zal de organisatie belast met de opdracht, in samenwerking met de TOFA-leden, nagaan of er in de opdrachtdocumenten clausules betreffende duurzame ontwikkeling (zowel economisch, sociaal als ecologisch gezien) kunnen worden opgenomen. Het gaat o.a. over technische specificaties (labels, ecoscores, ...), selectiecriteria of gunningscriteria, bv. *life cycle cost*, de principes van circulaire economie. (voorbeelden van toekomstige of huidige aankoopsegmenten: meubilair, kantoorbenodigdheden, PC's (*Circulair en Fair IT Pact*), "zero-emissie voertuigen", meer bio en lokale producten voor de raamcontracten voeding,...).

- ✓ Via duurzame overheidsopdrachten zal de federale overheid de markt de nodige impulsen geven om een transitie te maken naar een koolstofvrije economie (vergroening van wagenpark, aankoop van groene stroom, aankoop volgens de principes van circulaire economie, keuze van gunningscriteria, ...).
- ✓ Tool duurzaamheidscriteria: opricht van een werkgroep met vertegenwoordigers van de Gewesten en de federale overheid om een tool te bouwen rond duurzaamheidscriteria en eisen.

3.3.3. Innovatief aanbesteden

Innovatief aanbesteden

Het dienstencentrum *Procurement* zal de nodige acties ondernemen voor de oprichting van een 'innovatieve pijler' voor overheidsopdrachten. Het doel van deze 'innovatieve pijler' is het adviseren en ondersteunen van federale organisaties, het bepalen en voorstellen van een innovatieve aankoopstrategie, alsook het stimuleren van innovatieve federale aankopen. Het dienstencentrum *Procurement* zal om dit te bekomen volgende acties ondernemen.

- ✓ Het dienstencentrum *Procurement* zal een personeelsplan opstellen, waarvan de eerste actie zal zijn, de aanwerving van een *program manager* (o.a. functiebeschrijving). De program manager zal verantwoordelijk zijn voor de definitie, de coördinatie en het beheer van alle projecten van de "innovatieve pijler". Het dienstencentrum *Procurement* zal de bestaande mogelijkheden stimuleren.
- ✓ De federale overheid optimaliseert zijn federale innovatieve aankoopstrategie. Het dienstencentrum *Procurement* zal een voorstel opmaken omtrent de strategie voor innovatie in federale overheidsopdrachten.
- ✓ Het dienstencentrum *Procurement* identificeert de mogelijke pistes van samenwerking met NIDO om concrete ondersteuning bij *use cases* beperkt tot 1 of 2 piloten bij

3.3.4. Ombudspersoon voor federale overheidsopdrachten

Ombudspersoon voor federale overheidsopdrachten

- ✓ Voor eind van het jaar 2021 zal het dienstencentrum *Procurement* de juridische en operationele haalbaarheid bestuderen voor de oprichting van een ombudspersoon voor federale overheidsopdrachten. In functie daarvan zal worden bekeken worden of een dergelijke instantie kan worden opgezet en hoe dit dient te gebeuren.

3.3.4. Inclusief aankopen

Het federaal aankoopbeleid wenst inclusief aankopen te bevorderen met als doel discriminatie binnen overheidsopdrachten te verminderen.

Discriminatie wordt door Unia als volgt gedefinieerd.

“Discriminatie is het ongelijk of oneerlijk behandelen van een ander persoon op basis van persoonlijke kenmerken. Volgens de wet zijn zowel discriminatie, pesterijen, haatboodschappen en haatmisdrijven tegenover een persoon of groep van personen omwille van specifieke persoonlijke kenmerken strafbaar”.

Één van de manieren waarop het federaal aankoopbeleid inclusief aankopen wenst te bevorderen, is door *inclusive design*. *Inclusive design* betreft het ontwerpen van tools / applicaties die toegankelijk zijn voor mensen met verschillende achtergronden of beperkingen.

- ✓ Webtoegankelijkheid – *inclusive design*: tegen december 2022 stelt het dienstencentrum *Procurement* aan het SFA en G-cloud een "standaard" administratieve clausule voor inzake *inclusive design* opdat federale aanbestedende overheden deze waar mogelijk in hun opdrachtdocumenten kunnen integreren.
- ✓ Non-discriminatie clausule voor de typebestekken van de federale overheid: samen met experts van Unia stelt het dienstencentrum *Procurement* een administratieve clausule voor inzake de non-discriminatie in de overheidsopdrachten van de federale overheid. Een voorstel van een clausule zal aan de Commissie Overheidsopdrachten worden voorgelegd.

3.4 Nieuw platform e-procurement

In de komende jaren zal FOD BOSA de huidige, verouderde e-Procurement applicaties vervangen door een volledig nieuw e-Procurement platform. Het nieuwe platform e-Procurement zal gratis ter beschikking gesteld worden aan de gebruikers van het platform. Daarnaast zal het *only once*-principe (unieke gegevensinzameling) toegepast worden.

De ontwikkeling van de basisversie van dit nieuwe platform startte in 2020 en zal in twee fasen verlopen.

- ✓ In de eerste fase (geplande go-live: Q1-Q2 2022) wordt de focus gelegd op de post-award functionaliteiten die men ook terugvindt in de huidige e-Catalogue toepassing. Het gaat meer bepaald om het registreren van overeenkomsten en het beheren van elektronische catalogi. Daaraan gekoppeld wordt ondersteuning voorzien voor het afhandelen van bestelaanvragen en bestellingen op deze overeenkomsten en catalogi. FOD BOSA wil met de nieuwe module echter nog een stap verder gaan door ook de monitoring van afnames op overeenkomsten te versterken. Deze informatie maakt een professioneler en wettelijk conform beheer van overeenkomsten mogelijk doordat ze aanbesteders helpt om bij de afnames op raamovereenkomsten, de maximaal geraamde waarde te respecteren. Verder kan de informatie uit aanvragen zonder overeenkomst gebruikt worden om opportuniteiten voor gemeenschappelijke overeenkomsten te identificeren.
- ✓ In de tweede fase (geplande go-live: Q4 2022) worden pre-award functionaliteiten ontwikkeld. Het gaat hierbij om de vervanging van het publicatieplatform e-Notification (Bulletin der Aanbestedingen) en de daarin voorziene tools (publiceren, uitnodigen, Q&A-forum, zoekmotor, ...). In het nieuwe platform zal gebruik worden gemaakt van de volledig nieuwe Europese publicatieformulieren (eForms). Uiteraard wordt ook de module voor het elektronisch indienen van aanvragen tot deelneming en offertes (e-Tendering) vernieuwd en wordt het Uniform Europees Aanbestedingsdocument geïntegreerd in de nieuwe toepassing.

FOD BOSA heeft de intentie om de basisversie van het nieuwe platform stap voor stap uit te breiden tot een end-to-end aankoopplatform. Hiertoe zullen bijkomende functionaliteiten worden ontwikkeld die voor een betere ondersteuning zorgen bij het afhandelen van aankoopprocessen en plaatsingsprocedures in het bijzonder en die een reële meerwaarde kunnen betekenen voor aanbesteders. Het gaat o.a. om goedkeuringsflows inclusief mogelijkheid tot digitaal handtekenen, begeleiding van de eindgebruikers (aankopers, ondernemers, ...) doorheen het aankoopproces a.d.h.v. wizards, templates en clausules voor documenten, semiautomatisch evalueren, enz. De bijkomende functionaliteiten worden verder toegelicht in de e-Procurement roadmap die tweemaal per jaar zal worden geactualiseerd.

3.5. Procurementbekwaamheid

3.5.1. Procurementbekwaamheid

Het dienstencentrum *Procurement* heeft enkele doelstellingen omtrent de procurementbekwaamheid van federale aankopers naar voren geschoven:

- Het verbeteren van de professionalisering van de federale aankopers. De overheidsopdrachten worden herkent als een specialiteit op zich voor federale ambtenaren;
- Het ontwikkelen van opleidingstrajecten met certificatie om een duidelijk kader aan te bieden;
- Het opstellen van documenten die de kennis van federale aankopers inzake overheidsopdrachten verbeteren.

Het dienstencentrum *Procurement* heeft zich geëngageerd om de professionalisering van de federale aankopers te verbeteren. Hiervoor werkt het samen met het opleidingsinstituut van FOD BOSA (OFO) en Defensie, door samen opleidingstrajecten te ontwikkelen voor federale aankopers. Naast deze opleidingstrajecten wordt eveneens voorgesteld om bepaalde opleidingen te voorzien voor meer generieke functies zoals projectleiders (technische experts), facility managers, projectmanagers.

De ontwikkeling van deze boven vermelde trajecten maakt het mogelijk om verschillende opleidingspakketten aan te bieden. De opleidingstrajecten bestaan uit verschillende modules, waardoor het opleidingstraject zo aangepast kan worden aan het profiel van de federale aankoper die zijn kennis wenst te verhogen.

De opleidingstrajecten maken het mogelijk om een opleidingsaanbod aan te bieden per aankoopprofiel.

Er zijn drie opleidingstrajecten voorzien:

- Aankoper: basis of *junior*
- Aankoper: *senior*
- Aankoopmanager

Het eerste opleidingstraject, aankoper: basis of *junior*, wordt ontwikkeld. Het dienstencentrum *Procurement* heeft de basismodules, die elke aankoper moet volgen om over voldoende kennis te beschikken om de functie te kunnen uitoefenen, geïdentificeerd en samengebracht in een totaalaanbod. Bepaalde modules bestonden reeds, andere zijn dan weer specifiek ontwikkeld of worden nog ontwikkeld voor het opleidingstraject. Het dienstencentrum *Procurement* heeft competente opleiders gezocht om deze modules te geven. Het dienstencentrum *Procurement* werkt samen met de opleiders aan het opleidingsmateriaal om er zo voor te zorgen dat het modules voldoende praktijkgericht blijven, zo is er bv. een module “budget overheidsopdrachten”. Het opleidingstraject, aankoper: basis of *junior*, zal beschikbaar zijn tegen het einde van het jaar 2021.

Daarnaast werkt het dienstencentrum *Procurement* ook aan de ontwikkeling van praktische fiches met betrekking tot specifieke onderwerpen (uitgezonderd wetgeving), om zo de kennis van federale aankopers in een bepaald aankoopdomein te verbeteren. Er werd o.a. een fiche opgesteld omtrent ‘marktconsultatie’, deze fiche zal in 2021 ter beschikking gesteld worden. Fiches over ‘overheidsopdracht met beperkte waarde’ en ‘onderhandelingen’ zijn in opmaak.

Tegelijkertijd zal het dienstencentrum *Procurement* verschillende documenten, gerelateerd aan overheidsopdrachten, online plaatsen op de website van FOD BOSA onder het marktkenniscentrum. Het gaat hier om relevante documenten van federale instellingen, Europese Commissie, Federaal Instituut voor Duurzame Ontwikkeling, ... Op deze manier kunnen federale aankopers alle documenten raadplegen op één locatie.

- ✓ Tegen september 2021 zal het dienstencentrum *Procurement* de praktische fiche 'markconsultatie' ter beschikking stellen op de SharePoint van het SFA.
- ✓ Het protocol met Defensie betreffende het opleidingstraject "contract management" voor de federale ambtenaren zal geëvalueerd worden. Tegen december 2021 zullen de federale aankopers de mogelijkheid krijgen om zich in te schrijven voor het eerste opleidingstraject "aankoper: basis of junior".
- ✓ Tegen juli 2022 zal het dienstencentrum *Procurement* op de website van FOD BOSA een pagina voor het marktkenniscentrum creëren opdat federale aankopers relevante documenten kunnen raadplegen. Het zal daarnaast continu opzoek gaan naar bijkomende relevante documenten.
- ✓ Tegen december 2022 zal het dienstencentrum *Procurement* een tweede praktische fiche (onderwerp nog te bepalen) ter beschikking stellen.

3.5.1. Raamovereenkomsten "in de praktijk"

Overweging n° 60 van de richtlijn n° 2014/24/EU⁶ van 26 februari 2014 stipuleert "*raamovereenkomsten worden in Europa algemeen gebruikt en als een efficiënte aanbestedingstechniek beschouwd*". Deze techniek vereist echter kennis van de subtiliteiten ervan als de aankoper er verstandig gebruik van wil maken.

Soms zijn de aankopers zich echter niet of onvoldoende bewust van de implicaties van de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie ter zake (zie m.n. het arrest C-216-17 "Valcamonica" van 19 december 2018 en het arrest C-23/20 "Simonsen & Weel" van 17 juni 2021).

Om de techniek van de raamovereenkomst te verduidelijken en om het gebruik ervan in de praktijk te verfijnen, zal het dienstencentrum *Procurement* :

⁶ richtlijn 2014/24/EU van het Europees Parlement de Raad van 26 februari 2014 betreffende het plaatsen van overheidsopdrachten en tot intrekking van richtlijn 2004/18/EEG, Publicatieblad van de Europese Unie, L94/65 dd 28.03.2014.

- ✓ Een werkgroep voorzitten met als doel een ontwerp van omzendbrief, betreffende de praktische modaliteiten van de plaatsing en de uitvoering van de raamovereenkomst in de context van federale aankopen, op te maken. Het ontwerp van omzendbrief zal aan de COO voorgelegd worden. Voor het einde van het jaar 2021 zal de omzendbrief ondertekend en gepubliceerd worden.
- ✓ Samen met het SFA nagaan hoe de bepalingen van de omzendbrief concreet kunnen worden geïntegreerd in de templates en de desbetreffende gemeenschappelijke overeenkomsten.
- ✓ Op basis van de bepalingen uit bovenvermelde omzendbrief zal FOD BOSA aankopers begeleiden en vormen o.a. door de opleidingsaanbod van OFO.

4. Bijlagen

4.1. Overzicht gemeenschappelijke overeenkomsten

Overzicht gemeenschappelijke overeenkomsten in opmaak

	GEMEENSCHAPPELIJKE OVEREENKOMST	LEADING ORGANISATIE
1	Overeenkomst voor de aankoop van werkkledij	FOD Financiën
2	Aankoop van geolocalisatie voor voertuigen	FOD Financiën
3	Overeenkomst voor het desinfecteren van archieven	FOD Financiën
4	Overeenkomst voor het leveren van luchtfilterende bloemen en planten	FOD Financiën
5	Tool voor zelfevaluatie van het psychosociaal welzijn	FOD Financiën
6	Online tool voor individuele potentieelinschatting	FOD Financiën
7	Overeenkomsten voor abonnementen op elektronische publicaties	FOD Financiën
8	Diensten voor kleine reparaties en interventies	FOD Financiën
9	Ontwikkelingstrajecten ICT-competenties	FOD Financiën
10	Aankoop van fietsenrekken	FOD Financiën
11	Serious games opleidingen	FOD Financiën
12	Employee assistance program	FOD Financiën
13	Opleidingen business analyst	FOD Financiën
14	Opleidingen business continuity management	FOD Financiën
15	Opleidingen beheerscontrole	FOD Financiën
16	Overeenkomst voor het leasen van meubilair	FOD Financiën
17	Overeenkomst voor kleine verhuisopdrachten	FOD Financiën
18	Aankoop van klein gereedschap	FOD Financiën
19	Aankoop van zonnefilters voor ramen	FOD Financiën
20	Aankoop van beveiligingsmateriaal	FOD Financiën
21	Overeenkomst voor het leveren van banden voor voertuigen	FOD Financiën
22	Overeenkomst voor het reinigen van IT-materiaal	FOD Beleid en ondersteuning
23	Concessie voor drank- en snoepautomaten	FOD Beleid en ondersteuning
24	Overeenkomst voor interimarbeid	FOD Beleid en ondersteuning
25	Overeenkomst voor het afsluiten van een hospitalisatieverzekering	FOD Beleid en ondersteuning
26	Leveren van fruit(manden)	FOD Beleid en ondersteuning

27	Aankoop van electro apparaten (type huishoudelijke apparaten)	FOD Beleid en ondersteuning
28	Aankoop van kantoormeubilair	FOD Beleid en ondersteuning
29	Overeenkomst voor juridische dienstverlening	FOD Beleid en ondersteuning
30	Proctoring- en videomanagement software	FOD Beleid en ondersteuning
31	Overeenkomst voor de aankoop van stoelen, banken en zetels voor kantoor	FOD Beleid en ondersteuning
32	Aankoop van automaten voor koffie, snacks, frisdranken alsook waterfonteinen	FOD Beleid en ondersteuning
33	Leveringen van petroleumproducten in opslagtanks	FOD Beleid en ondersteuning
34	Overeenkomst voor tactische en operationele ondersteuning	FOD Beleid en ondersteuning
35	Overeenkomst voor het afsluiten van een omniumverzekering voor personenauto's	FOD Beleid en ondersteuning
36	Overeenkomsten voor brandstoffen (benzine, diesel, ...) die aan tankstations kunnen worden afgenomen met behulp van een magneetkaart	FOD Beleid en ondersteuning
37	Aankoop en leasing van pc' en laptops	FOD Beleid en ondersteuning
38	Overeenkomst voor het ter beschikking stellen, verwijderen en reinigen van deurmatten	FOD Economie
39	Opleidingen met betrekking tot de ontwikkeling van digitale en wendbare skills	FOD Economie
40	Overeenkomst voor communicatie- en mediacampagnes	FOD Economie
41	Overeenkomst voor dienstreizen	FOD Economie
42	Overeenkomst voor ESRI licenties	FOD Economie
43	Overeenkomst voor ISO-certificatie	FOD Economie
44	Overeenkomst voor het leasen van hybride voertuigen	Defensie
45	Overeenkomst voor het leasen van voertuigen	Defensie
46	Aankoop van transpalleten	Defensie
47	Overeenkomst voor reinigen (carwash) van commerciële voertuigen	Defensie
48	Overeenkomst voor depannage en transport van voertuigen > 3,5 ton	Defensie
49	Overeenkomst voor het aanstellen van tolken-gebarentaal	FOD Sociale Zekerheid
50	Overeenkomst voor het archiveren van dossiers	FOD Volksgezondheid

Gemeenschappelijke overeenkomsten in uitvoering

	GEMEENSCHAPPELIJKE OVEREENKOMST	LEADING ORGANISATIE	GUNNINGSDATUM	# DEELNEMERS (ACTIEF & PASSIEF)
1	Levering, installatie, implementatie en onderhoud van een uniek geïntegreerd beheerssysteem voor wachtrijen (e-ticketing)	FOD Financiën	18/06/2018	4
2	Overeenkomst voor afvalophaling van gebouwen voor verschillende federale instellingen in Vlaanderen	FOD Financiën	05/02/2021	5
3	Overeenkomst voor afvalophaling van gebouwen voor verschillende federale instellingen in Wallonië	FOD Financiën	05/02/2021	5
4	Overeenkomst voor afvalophaling van gebouwen voor verschillende federale instellingen in Brussel	FOD Financiën	19/10/2021	8
5	Overeenkomst voor rijbewijzen	FOD Financiën	17/05/2021	7
6	Overeenkomst voor employer branding	FOD Financiën	02/08/2019	8
7	Overeenkomst voor e-learning talen	FOD Financiën	17/05/2020	6
8	Opleidingen brandbestrijder	FOD Financiën	01/02/2020	9
9	Overeenkomst voor de aankoop van reddingsvesten	FOD Financiën	02/09/2019	4
10	Aankoop van weegapparatuur voor het verifiëren van bij in- of uitvoer aangeboden goederen	FOD Financiën	23/01/2020	3
11	Aankoop van draagbare scantoeestellen op basis van x-straal weerkaatsing	FOD Financiën	31/05/2020	2
12	Organisatie van sessies individuele coaching in managementcompetenties (Nederlands en Frans)	FOD Financiën	18/12/2020	5
13	Overeenkomst voor het vertalen van documenten	FOD Financiën	17/05/2020	30
14	Opleidingen managementcompetenties	FOD Financiën	15/12/2020	13
15	Aankoop en levering van dosimeters	FOD Financiën	28/01/2021	4
16	Aankoop van drank- en snoepautomaten	FOD Beleid en ondersteuning	10/09/2018	11
17	Overeenkomst voor het afsluiten van een omniumverzekering voor personenwagens	FOD Beleid en ondersteuning	16/11/2018	28
18	Aankoop en levering van rekken	FOD Beleid en ondersteuning	11/02/2020	14
19	Overeenkomst voor de aankoop van onderhoudsproducten en hygiënisch papier	FOD Beleid en ondersteuning	06/11/2019	29

20	Overeenkomst voor verdeelapparaten snacks en dranken	FOD Beleid en ondersteuning	12/09/2019	20
21	Overeenkomst voor GSM toestellen	FOD Beleid en ondersteuning	16/03/2020	40
22	Overeenkomst voor mobilofonie diensten	FOD Beleid en ondersteuning	25/11/2019	82
23	Overeenkomst voor de aankoop van computeraccessoires en verbruiksartikelen	FOD Beleid en ondersteuning	22/04/2020	40
24	Aankoop, huur zonder aankoopoptie en onderhoud van multifunctionele apparaten en printers	FOD Beleid en ondersteuning	27/01/2021	45
25	Overeenkomst voor de aankoop van bureelbenodigdheden	FOD Beleid en ondersteuning	11/05/2021	58
26	Ondersteuning van de minister of staatssecretaris bij de jaarlijkse evaluatie van de voorzitter en mandaathouders	FOD Beleid en Ondersteuning	16/09/2020	7
27	Overeenkomst voor bewaking (beperkte opdracht)	FOD Binnenlandse zaken	21/02/2019	5
28	Overeenkomst voor bewaking (algemene opdracht)	FOD Binnenlandse zaken	31/08/2020	14
29	Overeenkomst voor de aankoop en leasing van pc's en laptops	Defensie	07/11/2018	53
30	Overeenkomst voor pechverhelping (sleepdiensten)	Defensie	12/10/2018	10
31	Aankoop van hand-, elektrisch en pneumatisch gereedschap	Defensie	29/09/2020	10
32	Overeenkomst voor carrosseriewerken en ruiten voor commerciële voertuigen	Defensie	10/09/2020	10
33	Audit EMAS	FOD Justitie	18/02/2020	12
34	Monitoring sociale media	FOD Economie	15/07/2019	13
35	Overeenkomst voor internationale verhuisopdrachten	FOD Buitenlandse zaken	14/05/2020	6
36	Aankoop van voorraden gas en vloeibaar stikstof voor laboratoria	FOD Werkgelegenheid	05/02/2020	4
37	Huur van hygiënische containers	FOD Werkgelegenheid	28/05/2020	20
38	Overeenkomst voor abonnementen Belgische nieuwsbronnen (Nederlands en Frans)	FOD Kanselarij	31/12/2019	24

'Limited' (beperkte) gemeenschappelijke overeenkomsten in opmaak

	GEMEENSCHAPPELIJKE OVEREENKOMST	LEADING ORGANISATIE
1	Aankoop van maritiem beschermingsmateriaal en toebehoren	FOD Financiën
2	Opleidingen communicatietechnieken	FOD Financiën
3	Opleidingen Oracle weblogic server admin I en II	FOD Financiën
4	Overeenkomst voor het afsluiten van een medische zorgverzekering voor expats	FOD Financiën
5	Aankoop van kennels (vaste en mobiele) voor honden	FOD Financiën
6	Overeenkomst voor het reinigen van ruiten in diverse gebouwen van FOD Financiën	FOD Financiën
7	Aankoop van mobiele schermen	FOD Financiën
8	Opleidingen analyse exploitatiesystemen e-auditeurs	FOD Financiën
9	Aankoop van detectietoestellen op basis van raman-technologie	FOD Financiën
10	Overeenkomst voor het transport van protocolaire delegaties	Defensie
11	Aankoop van uitrustingen voor honden	Defensie
12	Aankoop van licenties voor digitale medische dossiers	FOD Binnenlandse Zaken
13	Aankoop van autonome ademhalingstoestellen	FOD Binnenlandse Zaken
14	Aankoop van inductief gekoppelde plasmamassaspectrometer	FOD Werkgelegenheid

'Limited' (beperkte) gemeenschappelijke overeenkomsten in uitvoering

	GEMEENSCHAPPELIJKE OVEREENKOMST	LEADING ORGANISATIE	GUNNINGSDATUM
1	Aankoop van licenties omtrent microlearning (snelle e-learningtools ontwikkelen)	FOD Financiën	10/12/2020
2	Aankoop van ambulances	FOD Binnenlandse Zaken	02/07/2019
3	Aankoop van anti-gas beschermende kledij	FOD Binnenlandse Zaken	24/11/2020
4	Aankoop van dienstkledij voor hulpverleningszones	FOD Binnenlandse Zaken	28/10/2019
5	Overeenkomst voor personenvervoer per bus	Defensie	10/06/2020
6	Overeenkomst voor het desinfecteren van archieven met gammastraling zonder stofverwijdering	Defensie	01/04/2020
7	Abonnementen Orbis licenties	FOD Economie	15/03/2021

Raamovereenkomsten gerealiseerd buiten het Koninklijke Besluit van 22 december 2017, maar met ondersteuning van het SFA

	GEMEENSCHAPPELIJKE OVEREENKOMST	LEADING ORGANISATIE
1	Overeenkomst voor de aankoop van voertuigen	Federale Politie
2	Aankoop van hesjes	Federale Politie
3	Aankoop van uniformen voor hondenbegeleiders	Federale Politie
4	Levering en bijbehorende diensten met betrekking tot tijdschriften	Koninklijke Bibliotheek

4.2. Performantie-indicatoren

4.2.1. Performantie-indicatoren – hybride samenwerkingsmodel

INDICATOR		RESULTAAT			
		2017	2018	2019	2020
Aantal voorstellen tot gemeenschappelijke overeenkomst					
<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Beschrijving: aantal ingediende voorstellen tot gemeenschappelijke overeenkomst per federale overheidsdienst (actieve deelnemer).</i> ○ <i>Gegevensverzameling: 2017 tot en met 2020</i> ○ <i>Bron: FOD Beleid en Ondersteuning</i> 	FOD Beleid en ondersteuning FOD Financiën FOD Binnenlandse Zaken FOD Economie FOD Werkgelegenheid FOD Kanselarij Ministerie van Landsverdediging POD Maatschappelijke integratie Belpo FOD Buitenlandse Zaken FOD Justitie FOD Mobiliteit FOD Sociale Zekerheid FOD Volksgezondheid	4 7 2 1 5 1 2 1 1	7 34 8 1 5 1 5 3	7 36 3 2 1 8 1	10 29 2 2 1 3 4 1
% beslissing NO GO (geen gemeenschappelijke overeenkomst)					
<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Beschrijving: percentage van de ingediende voorstellen tot gemeenschappelijke overeenkomst per federale overheidsdienst (actieve deelnemer), die door het SFA werd goedgekeurd als NO GO (geen gemeenschappelijke overeenkomst).</i> ○ <i>Doel: verlagen tot 0%</i> ○ <i>Gegevensverzameling: 2017 tot en met 2020</i> 	FOD Beleid en ondersteuning FOD Financiën FOD Binnenlandse Zaken FOD Economie FOD Werkgelegenheid FOD Kanselarij Ministerie van Landsverdediging POD Maatschappelijke integratie	0% 14,29% 0% 0% 0% 0%	0% 61,76% 62,50% 0% 40% 0% 100%	0% 63,89% 66,67% 0% 100% 12,50%	10% 31,03% 0% 0% 100% 100% 0% 100%

<ul style="list-style-type: none"> ○ <u>Bron:</u> FOD Beleid en Ondersteuning 	Belpo FOD Buitenlandse Zaken FOD Justitie FOD Mobiliteit FOD Sociale Zekerheid FOD Volksgezondheid	0%	100% 66,67%		
Aantal keer een federale overheidsdienst optreedt als leading organisatie		2017	2018	2019	2020
<ul style="list-style-type: none"> ○ <u>Beschrijving:</u> het aantal keer een federale overheidsdienst (actieve deelnemer) optreedt als leading organisatie, dit zowel voor een gemeenschappelijke overeenkomst (GO) als voor een beperkte (limited) gemeenschappelijke overeenkomst (LGO). ○ <u>Gegevensverzameling:</u> 2017 tot en met 2020 ○ <u>Bron:</u> FOD Beleid en Ondersteuning 	FOD Beleid en ondersteuning FOD Financiën FOD Binnenlandse Zaken FOD Economie FOD Werkgelegenheid FOD Kanselarij Ministerie van Landsverdediging POD Maatschappelijke integratie Belpo FOD Buitenlandse Zaken FOD Justitie FOD Mobiliteit FOD Sociale Zekerheid FOD Volksgezondheid	4 6 2 2 1	7 13 3 2 2 1 1	7 13 1 2 7 	10 15 2 3 4
Totaal gegunde waarde van de gemeenschappelijke overeenkomsten		2017	2018	2019	2020
<ul style="list-style-type: none"> ○ <u>Beschrijving:</u> de totaal gegunde waarde van alle gemeenschappelijke overeenkomsten (GO) en beperkte (limited) gemeenschappelijke overeenkomsten (LGO) per federale overheidsdienst (actieve deelnemer). <ul style="list-style-type: none"> ○ De waarde van de overheidsopdracht wordt geplaatst in het jaar waarin het contract van start is gegaan. ○ <u>Gegevensverzameling:</u> 2017 tot en met 2020 ○ <u>Bron:</u> FOD Beleid en Ondersteuning ○ <u>Opmerkingen:</u> 	FOD Beleid en ondersteuning FOD Financiën FOD Binnenlandse Zaken FOD Economie FOD Werkgelegenheid FOD Kanselarij Ministerie van Landsverdediging POD Maatschappelijke integratie Belpo FOD Buitenlandse Zaken	Geen beschikbare gegevens	€46.550.000,00 €1.214.439,00 €102.939.554,00	€19.205.000,00 €394.337,50 €38.488.603,60 <i>onbekend</i>	€91.321.000,00 €9.157.512,71 €39.230.203,09 €2.259.087,50 €2.026.559,87 €30.383.988,85 €14.036.000,00

<ul style="list-style-type: none"> ○ Er zijn geen waarden opgenomen voor het jaar 2017 aangezien er dat jaar geen GO's of LGO's in uitvoering zijn gegaan. ○ Er werd geen input ontvangen omtrent de totaalwaarde van de gemeenschappelijke overeenkomsten waarvoor de FOD Economie optreedt als leading organisatie. 	FOD Justitie FOD Mobiliteit FOD Sociale Zekerheid FOD Volksgezondheid				€201.734,00																																																																
<p>% definitieve deelname ontvangen per federale overheidsdienst</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Beschrijving:</i> percentage tijdig ontvangen definitieve deelnames per federale overheidsdienst (actieve deelnemer). Het percentage wordt berekend ten opzichte van de deadline voor het indienen van een definitieve deelname. ○ <i>Doel:</i> 100% responsgraad ○ <i>Gegevensverzameling:</i> 2017 tot en met 2020 ○ <i>Bron:</i> FOD Beleid en Ondersteuning ○ <i>Opmerkingen:</i> <ul style="list-style-type: none"> ○ Er zijn geen percentages voorzien voor het jaar 2017 aangezien in 2017 nog geen definitieve deelname werd opgevraagd. 	FOD Beleid en ondersteuning FOD Financiën FOD Binnenlandse Zaken FOD Economie FOD Werkgelegenheid FOD Kanselarij Ministerie van Landsverdediging POD Maatschappelijke integratie Belpo FOD Buitenlandse Zaken FOD Justitie FOD Mobiliteit FOD Sociale Zekerheid FOD Volksgezondheid Gemiddelde	<table border="1"> <thead> <tr> <th>2017</th> <th>2018</th> <th>2019</th> <th>2020</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td></td><td>100%</td><td>100%</td><td>100%</td></tr> <tr><td></td><td>100%</td><td>96%</td><td>100%</td></tr> <tr><td></td><td>100%</td><td>100%</td><td>100%</td></tr> <tr><td></td><td>81,82%</td><td>96%</td><td>100%</td></tr> <tr><td></td><td>100%</td><td>100%</td><td>100%</td></tr> <tr><td>Geen beschikbare gegevens</td><td>100%</td><td>80%</td><td>73,33%</td></tr> <tr><td></td><td>81,82%</td><td>100%</td><td>100%</td></tr> <tr><td></td><td>72,73%</td><td>76%</td><td>73,33%</td></tr> <tr><td></td><td>100%</td><td>96%</td><td>100%</td></tr> <tr><td></td><td>90,91%</td><td>92%</td><td>100%</td></tr> <tr><td></td><td>90,91%</td><td>88%</td><td>73,33%</td></tr> <tr><td></td><td>81,82%</td><td>100%</td><td>100%</td></tr> <tr><td></td><td>100%</td><td>80%</td><td>60%</td></tr> <tr><td></td><td>100%</td><td>92%</td><td>86,67%</td></tr> <tr><td></td><td>92,86%</td><td>92,57%</td><td>90,48%</td></tr> </tbody> </table>	2017	2018	2019	2020		100%	100%	100%		100%	96%	100%		100%	100%	100%		81,82%	96%	100%		100%	100%	100%	Geen beschikbare gegevens	100%	80%	73,33%		81,82%	100%	100%		72,73%	76%	73,33%		100%	96%	100%		90,91%	92%	100%		90,91%	88%	73,33%		81,82%	100%	100%		100%	80%	60%		100%	92%	86,67%		92,86%	92,57%	90,48%			
2017	2018	2019	2020																																																																		
	100%	100%	100%																																																																		
	100%	96%	100%																																																																		
	100%	100%	100%																																																																		
	81,82%	96%	100%																																																																		
	100%	100%	100%																																																																		
Geen beschikbare gegevens	100%	80%	73,33%																																																																		
	81,82%	100%	100%																																																																		
	72,73%	76%	73,33%																																																																		
	100%	96%	100%																																																																		
	90,91%	92%	100%																																																																		
	90,91%	88%	73,33%																																																																		
	81,82%	100%	100%																																																																		
	100%	80%	60%																																																																		
	100%	92%	86,67%																																																																		
	92,86%	92,57%	90,48%																																																																		
<p>% percentage per type explain</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Beschrijving:</i> het aantal explains per type ten opzicht van het totaal aantal explains voor alle gemeenschappelijke overeenkomsten ○ <i>Type explain:</i> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Ea:</i> het voorwerp beantwoordt niet aan een behoefte en behoefte is niet opgenomen in de meerjarenplanning ○ <i>Eb:</i> uitzonderingscategorie van het Koninklijk Besluit van 22 december 2017 (vertrouwelijk, strategisch, geheim) ○ <i>Ec:</i> einddatum bestaand contract is gelijk of later dan nieuwe gemeenschappelijke overeenkomst 	Type explain: Ea Type explain: Eb Type explain: Ec Type explain: Ed Type explain: Ee	<table border="1"> <thead> <tr> <th>2017</th> <th>2018</th> <th>2019</th> <th>2020</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td></td><td>71,88%</td><td>67,33%</td><td>76,00%</td></tr> <tr><td></td><td></td><td></td><td>1,33%</td></tr> <tr><td></td><td>1,56%</td><td>1,33%</td><td></td></tr> <tr><td></td><td>3,13%</td><td>6,67%</td><td>6,67%</td></tr> <tr><td></td><td>23,44%</td><td>24,67%</td><td>16,00%</td></tr> <tr><td>Geen beschikbare gegevens</td><td></td><td></td><td></td></tr> </tbody> </table>	2017	2018	2019	2020		71,88%	67,33%	76,00%				1,33%		1,56%	1,33%			3,13%	6,67%	6,67%		23,44%	24,67%	16,00%	Geen beschikbare gegevens																																										
2017	2018	2019	2020																																																																		
	71,88%	67,33%	76,00%																																																																		
			1,33%																																																																		
	1,56%	1,33%																																																																			
	3,13%	6,67%	6,67%																																																																		
	23,44%	24,67%	16,00%																																																																		
Geen beschikbare gegevens																																																																					

<ul style="list-style-type: none"> ○ <u>Ed:</u> na evaluatie van het document 'definitieve deelname', blijkt dat de technische specificaties niet tegemoet komen aan de behoeften ○ <u>Ee:</u> andere reden ○ <u>Gegevensverzameling:</u> 2017 tot en met 2020 ○ <u>Bron:</u> FOD Beleid en Ondersteuning ○ <u>Opmerkingen:</u> <ul style="list-style-type: none"> ○ Er zijn geen percentages voorzien voor het jaar 2017 aangezien in 2017 nog geen definitieve deelname werd opgevraagd. 					
<p>% aanwezigheid van strategische coördinatoren</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ <u>Beschrijving:</u> aantal keer de strategische coördinator of diens aangewezen vervanger aanwezig was op het SFA. ○ <u>Doel:</u> 100% aanwezigheid ○ <u>Gegevensverzameling:</u> 2017 tot en met 2020 ○ <u>Bron:</u> FOD Beleid en Ondersteuning ○ <u>Opmerkingen:</u> <ul style="list-style-type: none"> ○ Percentage wordt enkel berekend op basis van de fysieke en skype vergaderingen. De vergaderingen in de maanden juli en augustus worden niet meegeteld gezien zomerverlof. ○ G-Cloud: het Koninklijk Besluit van 22 december 2017 stelt dat er een strategisch coördinator wordt aangesteld voor G-Cloud. Dit is de enige performantie-indicator waar G-Cloud in wordt meegenomen. 	<p>FOD Beleid en ondersteuning FOD Financiën FOD Binnenlandse Zaken FOD Economie FOD Werkgelegenheid FOD Kanselarij Ministerie van Landsverdediging POD Maatschappelijke integratie Belpo FOD Buitenlandse Zaken FOD Justitie FOD Mobiliteit FOD Sociale Zekerheid FOD Volksgezondheid G-Cloud Gemiddelde</p>	<p>2017</p> <p>100,00% 100,00% 100,00% 60,00% 100,00% 80,00% 100,00% 60,00% 40,00% 40,00% 80,00% 60,00% 100,00% 80,00% 100,00% 80,00%</p>	<p>2018</p> <p>90,00% 100,00% 100,00% 100,00% 90,00% 60,00% 90,00% 30,00% 70,00% 30,00% 80,00% 100,00% 100,00% 80,00% 100,00% 81,33%</p>	<p>2019</p> <p>100,00% 100,00% 100,00% 80,00% 100,00% 30,00% 100,00% 30,00% 90,00% 10,00% 100,00% 100,00% 90,00% 60,00% 80,00% 78,00%</p>	<p>2020</p> <p>85,70% 100,00% 100,00% 85,71% 100,00% 85,71% 85,71% 71,43% 85,71% 0,00% 71,43% 100,00% 100,00% 57,14% 100,00% 81,90%</p>

4.2.2. Performantie-indicator – aankoopefficiëntie

INDICATOR		RESULTAAT			
Gemiddeld aantal ingediende offertes per federale overheidsinstelling, gepubliceerd in BdA		2017	2018	2019	2020
<ul style="list-style-type: none"> ○ <u>Beschrijving</u>: gemiddeld aantal offertes dat verkregen wordt bij opening van een publicatie in BdA (Bulletin der Aanbestedingen), per federale overheidsdienst ○ <u>Doel</u>: gemiddeld 3-5 offertes ○ <u>Gegevensverzameling</u>: 2017 tot en met 2020 ○ <u>Bron</u>: FOD Beleid en Ondersteuning, e-Procurement 	FOD Beleid en ondersteuning	4,52	3,62	4,81	4,06
	FOD Financiën	3,31	3,38	2,80	4,87
	FOD Binnenlandse Zaken	2,93	3,17	3,06	3,19
	FOD Economie	3,00	3,63	1,96	3,91
	FOD Werkgelegenheid	8,00	4,00	1,63	4,00
	FOD Kanselarij	8,50	2,90	0,56	5,75
	Ministerie van Landsverdediging	3,56	3,41	3,51	3,83
	POD Maatschappelijke integratie	6,00	4,50	3,63	7,50
	Belpo	4,00	2,37	2,90	2,91
	FOD Buitenlandse Zaken	2,92	1,08	4,38	5,71
	FOD Justitie	4,96	2,95	3,09	4,21
	FOD Mobiliteit	5,79	2,90	2,97	7,62
	FOD Sociale Zekerheid	3,83	5,71	5,04	2,42
	FOD Volksgezondheid	3,17	2,10	1,73	3,59
		Gemiddelde	4,61	3,27	3,00
Gemiddeld aantal ingediende offertes per federale overheidsinstelling, gepubliceerd in Free Market		2017	2018	2019	2020
<ul style="list-style-type: none"> ○ <u>Beschrijving</u>: gemiddeld aantal offertes in Free Market per federale instelling ○ <u>Doel</u>: gemiddeld 3-5 offertes ○ <u>Gegevensverzameling</u>: 2017 tot en met 2020 ○ <u>Bron</u>: FOD Beleid en Ondersteuning, e-Procurement 	FOD Beleid en ondersteuning	1,22	3,00	1,25	1,68
	FOD Financiën	2,30	4,00	1,25	1,58
	FOD Binnenlandse Zaken	3,00	1,53	4,38	2,38
	FOD Economie	1,87	2,81	3,11	2,40
	FOD Werkgelegenheid	2,55			1,73
	FOD Kanselarij	2,30	2,00	3,00	2,29
	Ministerie van Landsverdediging	2,10	1,97	2,88	2,36
	POD Maatschappelijke integratie	1,00			1,14
	Belpo	2,20	1,75	3,50	2,93
	FOD Buitenlandse Zaken	1,00		1,00	1,75
	FOD Justitie	3,07	1,63	2,38	2,53
	FOD Mobiliteit	1,68	1,97	3,73	2,16
	FOD Sociale Zekerheid	2,14	1,00	1,13	2,89

	FOD Volksgezondheid	2,38	3,08	1,57	2,01
	Gemiddelde	2,06	2,25	2,24	2,13
Doorlooptijd van een gemeenschappelijke overeenkomst		2017	2018	2019	2020
<ul style="list-style-type: none"> o <i>Beschrijving: de gemiddelde doorlooptijd uitgedrukt in maanden van een gemeenschappelijke overeenkomst opgedeeld naar verschillende fasen in de plaatsingsprocedure. De berekening slaat zowel op de gemeenschappelijke overeenkomsten (GO) als de beperkte (limited) gemeenschappelijke overeenkomsten (LGO)</i> o <i>Gegevensverzameling: 2017 tot en met 2020</i> o <i>Bron: FOD Beleid en Ondersteuning</i> 	Verschil effectieve gunningsdatum met de beoogde gunningsdatum	7,46	2,04	5,38	0,50
	Verschil tussen de beoogde gunningsdatum en de datum van SFA-beslissing	16,44	16,71	17,24	13,61
	Verschil tussen de datum van SFA-beslissing en de effectieve gunningsdatum	20,85	18,64	16,46	9,00
	Verschil tussen de publicatiedatum en de datum van SFA-beslissing	16,08	11,92	10,14	8,00
	Verschil tussen de deadline voor het indienen van definitieve deelname en de datum van SFA-beslissing	12,67	9,81	9,75	10,59
	Verschil tussen de deadline voor het indienen van een definitieve deelname en de datum van het aanstellen van de TOFA-leden	8,64	8,17	8,38	9,53
	% gegunde gemeenschappelijke overeenkomsten en beperkte (limited) gemeenschappelijke overeenkomsten	76%	35%	22%	6%

4.2.3. Performantie-indicator – KMO-participatie

INDICATOR		RESULTAAT			
		2017	2018	2019	2020
% aantal KMO inschrijvers (KMO-participatie)					
<ul style="list-style-type: none"> ○ <u>Beschrijving</u>: percentage aantal inschrijvers die voldoen aan de definitie van een KMO in verhouding tot het totaal aantal inschrijvers ○ <u>Doel</u>: 60% ○ <u>Gegevensverzameling</u>: 2017 tot en met 2019 ○ <u>Bron</u>: FOD Beleid en Ondersteuning, FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie 	Free Market	82,13%	77,44%	75,33%	Berekening in uitvoering door FOD Economie
	Bulletin der Aanbestedingen	82,75%	84,77%	81,50%	
	TED (Europese publicatie)	66,38%	66,25%	65,90%	

4.2.4. Performantie-indicator – Duurzaamheid

INDICATOR		RESULTAAT			
		2017	2018	2019	2020
% overheidsopdrachten waarbij rekening gehouden werd met het aspect milieu					
<ul style="list-style-type: none"> ○ <u>Beschrijving</u>: percentage overheidsopdrachten waarbij er rekening gehouden wordt met milieu. ○ <u>Gegevensverzameling</u>: 2018 tot en met 2020 ○ <u>Bron</u>: FOD Beleid en Ondersteuning, e-Procurement 	% overheidsopdrachten dat rekening heeft gehouden met het aspect milieu		8,04%	5,30%	1,93%
	% overheidsopdrachten dat geen rekening heeft gehouden met het aspect milieu	Geen beschikbare gegevens	8,69%	12,76%	11,59%
	% geen input ontvangen omtrent het aspect milieu in overheidsopdrachten		83,27%	81,94%	86,48%

<p>% overheidsopdrachten waarbij rekening gehouden werd met het sociale aspect</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Beschrijving: percentage overheidsopdrachten waarbij er rekening gehouden wordt met het sociale aspect.</i> ○ <i>Gegevensverzameling: 2018 tot en met 2020</i> ○ <i>Bron: FOD Beleid en Ondersteuning, e-Procurement</i> 	<p>% overheidsopdrachten dat rekening heeft gehouden met het sociale aspect</p> <p>% overheidsopdrachten dat geen rekening heeft gehouden met het sociale aspect</p> <p>% geen input ontvangen omtrent het sociale aspect in overheidsopdrachten</p>	<p>2017</p> <p>Geen beschikbare gegevens</p>	<p>2018</p> <p>5,88%</p> <p>8,37%</p> <p>85,75%</p>	<p>2019</p> <p>1,69%</p> <p>16,14%</p> <p>82,17%</p>	<p>2020</p> <p>1,44%</p> <p>11,59%</p> <p>86,97%</p>
<p>% overheidsopdrachten waarbij rekening gehouden werd met ethiek</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Beschrijving: percentage overheidsopdrachten waarbij er rekening gehouden wordt met ethiek.</i> ○ <i>Gegevensverzameling: 2018 tot en met 2020</i> ○ <i>Bron: FOD Beleid en Ondersteuning, e-Procurement</i> 	<p>% overheidsopdrachten dat rekening heeft gehouden met het ethiek</p> <p>% overheidsopdrachten dat geen rekening heeft gehouden met het ethiek</p> <p>% geen input ontvangen omtrent het ethiek in overheidsopdrachten</p>	<p>2017</p> <p>Geen beschikbare gegevens</p>	<p>2018</p> <p>4,64%</p> <p>9,41%</p> <p>85,95%</p>	<p>2019</p> <p>2,92%</p> <p>12,91%</p> <p>84,17%</p>	<p>2020</p> <p>1,55%</p> <p>11,55%</p> <p>86,90%</p>
<p>% overheidsopdrachten waarbij rekening gehouden werd met innovatie</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Beschrijving: percentage overheidsopdrachten waarbij er rekening gehouden wordt met innovatie.</i> ○ <i>Gegevensverzameling: 2018 tot en met 2020</i> ○ <i>Bron: FOD Beleid en Ondersteuning, e-Procurement</i> 	<p>% overheidsopdrachten dat rekening heeft gehouden met innovatie</p> <p>% overheidsopdrachten dat geen rekening heeft gehouden met innovatie</p>	<p>2017</p> <p>Geen beschikbare gegevens</p>	<p>2018</p> <p>0,72%</p> <p>10,65%</p>	<p>2019</p> <p>0,61%</p> <p>14,76%</p>	<p>2020</p> <p>0,72%</p> <p>11,51%</p>

	% geen input ontvangen omtrent innovatie in overheidsopdrachten		88,63%	84,63%	87,77%
--	---	--	--------	--------	--------